

SBB

Sdružení
Bienále
Brno

čtvrtletník ze světa designu /
č. 34 / červenec 2008

SBB vydává Sdružení Bienále Brno, o. s.,
IČ 188 29 139

(č. 1–28 Zprávy SBB, od č. 29 SBB) / Neprodejné
Adresa redakce: SBB, Jiráskova tř. 4, 602 00 Brno
Editor: doc. Ing. arch. Jan Rajlich, T/F: 549 252 807,
T: 541 142 544, E: Rajlich@sbb-bienalebrno.cz
Tisk: Tiskárna Expodata-Didot, Brno-Výstaviště
MK ČR E 17351, ISSN 1802-4017

Vyšlo s finanční podporou statutárního města Brna

/ www.sbb-bienalebrno.cz

Cena Alfonse Muchy / SBB – Gilles Lepore CH: *Le Fils*, ilustrace.
Foto: Moravská galerie v Brně, © Gilles Lepore

Cenu Alfonse Muchy / SBB získal na 23. Bienále Brno Gilles Lepore

Mezinárodní jury 23. Bienále Brno zvolila švýcarského grafika Gillese Leporeho držitelem Ceny Alfonse Muchy / SBB za ilustraci. CAM je udělována od roku 1994 péčí Sdružení Bienále Brno střídavě za ilustraci a plakát (v r. 2002 byl pro tuto cenu speciálně navržen skleněný objekt brněnským sklářským výtvarníkem Valěrem Kováčem).

Kalendář / nejdůležitější termíny

- > 30. 7. 08 – uzávěrka 11. trienále Ekoplagát '08 Žilina SK
- > 27. 8. 08 – Echo grafického designu Tchaj-wan/CR (TW/CZ) / Brno – h. m. g. d. 48, Galerie U Dobrého pastýře, 1. patro, Radnická 4, Brno
- > 19. 10. 08 – Taiwan Image – 40 plakátů z Tchaj-wanu / Brno – h. m. g. d. 47, Galerie HaDivadlo Brno
- > 7. 9. 08 – 21. mezinárodní bienále plakátu Varšava PL
- 1.>12. 9. 08 – Golden Bee 8: Mez. bienále gr. designu Moskva RU
- >19. 10. 08 – 23. mezinárodní bienále graf. designu Brno 2008 Moravská galerie Brno
- 15. 9.>15. 10. 08 – 1. mezinárodní bienále plakátu Chicago US
- 2. 10.> 2. 11. 08 – BIO.21, Ljubljana SI
- 2. 10.> 16. 11. 08 – 11. trienále Ekoplagát '08 Žilina SK
- 13.>19. 10. 08 – Multiverso: Icograda Design Week, Torino IT
- 25. 10.>20. 12. 08 – 7. mezinárodní bienále plakátu Ogaki JP
- 27.>30. 10. 08 – zahájení 10. mez. bienále plakátu Mexiko MX

Příště: SBB 35 má uzávěrku 15. 9. 08, očekáváme další materiály z 23. Bienále Brno 08

► Jako přílohu **SBB 34** členové SBB obdrží katalogy výstav Jiřího Elišky a Taiwan Image

Sdružení Bienále Brno připravilo dvě výstavy z Tchaj-wanu

Sdružení Bienále Brno a National Taiwan Normal University Taipei připravily spolu s dalšími organizátory jako svůj příspěvek k 23. mezinárodnímu bienále graf. designu dvě zajímavé výstavy. Výběr 40 plakátů z posledních 25 let od 20 současných autorů z Tchaj-wanu uvádí pod názvem *TAIWAN IMAGE* Galerie HaDivadlo Brno (do 19. 10. 08). Ke zhlédnutí tu jsou plakáty předních tchajwanských umělců, z nichž již mnozí získali významná mezinárodní ocenění. Nechybí ani plakát Leslie Chana, který byl jako první tchajwanský autor oceněn na 20. Bienále Brno v r. 2002, ani plakáty profesora **Apex Lina**, který byl loni poctěn jako první designér na Tchaj-wanu státní cenou v oblasti kultury. Katalog výstavy je přílohou SBB 34. Druhá výstava – *ECHO grafického designu Tchaj-wan/Česká republika* představuje současnou graf. tvorbu, celkem na 160 exponátů od 15 tchajwanských a 15 českých autorů. U tchajwanských artefaktů můžeme obdivovat zejména knižní a obalový design zajímavý svojí vytříbenou orientální estetikou. I zde většinu exponátů tvoří oceněná díla z různých soutěží, např. obaly na CD od Xiao Qing-Yanga byly nominovány 2x na prestižní Grammy. Čeští umělci vystavují převážně plakáty, značky a typografii. K výstavě byl vydán také katalog, kde jsou medailonky autorů a reprodukce všech exponátů. Výstava *ECHO...* je ke zhlédnutí v Brněnském kulturním centru – Galerii U Dobrého pastýře do 27. 8. 08 a je otevřena denně mimo soboty a neděle. S ohledem na to, že HaDivadlo má v létě divadelní prázdniny, je i část výstavy *Taiwan Image* umístěna v BKC – jeden plakát od každého vystavujícího, tedy celkem 20. Po ukončení výstavy *ECHO...* bude v Gal. HaDivadlo k vidění opět

všech 40 plakátů pohromadě. Obě výstavy jsou zařazeny pod pořadovými čísly 47 a 48 do cyklu výstav Brno – hlavní město graf. designu, který organizuje SBB s podporou statutárního města Brna již od roku 1993. Na slavnostním zahájení obou výstav 19. 6. 08 ve Freskovém sále Staré radnice v Brně promluvil ředitel BKC Pavel Galík a kurátoři výstav Marika Kupková, **Jan Rajlich ml.** a **Apex Lin**. Svoji skladbu *Epsilon* z cyklu *Alfabeta* zahrál na violoncello Jan Kavan, člen Ensemble Marijan a Sdružení Q. (Fotoreportáž viz s. 2–3.)

Snímek ze zahájení ve Freskovém sále Staré radnice v Brně

Členové SBB

Výstava Mariana Murawského

Čestný člen SBB **Marian Murawski** z Varšavy zve na svoji výstavu „*Martwa natura pejzażu*“ 10. 7.>22. 8. 08 v Galerii Test, ul. Marszałkowska 34/50, Warszawa, PL.

Jan Rajlich ml. v Bulharsku

Pořadatelé sofijského mezinárodního trienále scénického plakátu na doporučení mezinárodní poroty 5. trienále (viz SBB 29, s. 10), která se sešla v říjnu 07, pozvali 30 grafiků z celého světa, aby každý na základě jednotného schématu vytvořil návrh/ilustraci jednoho z 30 písmen bulharské abecedy v akci „*Bukvite na B'lgarija – Azbuka na Evropa / Bulharské písmo – Evropská abeceda*“ k prvnímu výročí přistoupení Bulharska k EU 8. 5. 08. ČR na této akci zastupuje **Jan Rajlich ml.**, kterého pořadatelé vyzvali k vytvoření písmene „Л“.

Z členů SBB se dále zúčastnili **Uwe Loesch DE, Shigeo Fukuda JP, João Machado PT, Xavier Bermúdez MX, Waldemar Świerzy PL, Felipe Taborda BR, Tapani Aartoma FI a Phil Risbeck US** – všichni autoři viz s. 20. V Sofii byla zároveň představena kniha s celostránkovými reprodukcemi všech 30 písmen, vyd. Mezdunarodno trijenale na sceničnija plakat Sofija, 31,5x24 cm, 72 s., pevná vazba. Premiéra výstavy se odehrála 19. 5. 08 v Madridu ES a dále byla výstava otevřena 24. 5. 08 v Národní galerii pro zahraniční umění v Sofii při příležitosti Dne bulharského písma a kultury.

Výstavu můžete nyní (22. 7.>3. 10. 08) navštívit v Galerii Le Pont Neuf, 31, rue du Pont Neuf, 75001 Paris FR jako součást programu Evropské kulturní sezony. Její vernisáže se tu zúčastnil bulharský ministr kultury Stefan Danaïlov a velvyslankyně Irina Bokova. Info – www.triennial.orbitel.bg

Motiv od *Bojidara Ikonomova* z obálky katalogu *Bukvite na B'lgarija*

Waldemar Świerzy vystavuje ve Varšavě

„*Waldemar Świerzy jazz, gangsterzy i Las Vegas*“ je název doprovodné výstavy 21. mezinár. bienále plakátu ve Varšavě, kterou připravil čestný člen SBB

W. Świerzy. Vernisáž se odehrála 5. 6. 08 v Galerii Grafiki i Plakatu s.c. Nina Rozwadowska, Andrzej Stroka, ul. Hoza 40, 00-516 Warszawa PL, T/F +48-0-226214077, T +48-0-226224328;

E: galeriagrafikiiplakatu@home.pl; www.galeriagrafikiiplakatu.pl,

Waldemar Świerzy: Miles Davis, litografie

Výstavy SBB

Taiwan Image / 40 plakátů z Tchaj-wanu

• 20 současných tvůrců plakátů z Tchaj-wanu (v cyklu Brno – hlavní město graf. designu č. 47), 15. 6.>19. 10. 08, Galerie HaDivadlo Brno.

Echo graf. designu Tchaj-wan/Česká republika (TW/CZ)

• Plakáty a grafika 15 tchajwanských a 15 českých grafiků-designérů, (v cyklu Brno – hlavní město graf. designu č. 48), 17. 6.>27. 8. 08, BKC – Brněnské kulturní centrum, Galerie U Dobrého pastýře. Výstava zaštiťuje Icograda, Mezinárodní rada organizací graf. designu.

Reportáž z instalace a zahájení výstavy *Echo graf. designu Tchaj-wan* >>> Česká republika v Brně: Nahoře grafici František Borovec a Jiří Eliška před instalací > ...a první sál Galerie U Dobrého pastýře s tchajwanskou částí expozice již hotový > Dole zavěšuje ve třetím sále, který je věnován české expozici, J. Eliška plakát K. Aubrechta, s metrem v ruce přihlíží Boris Mysliveček; při instalaci ještě pomáhali Václav Houf a Jan Rajlich ml., kteří nejsou na obr. zachyceni... >>> Na str. 3 nahoře violoncellista Jan Kavan zkouší akustiku Freskového sálu Staré radnice před vernisáží > Na dalších obr. již probíhá zahájení – zleva Apex Lin, překladatelka, Pavel Galik a Marika Kupková, dole vlevo část obecnstva >>> Ostatní snímky jsou opět z GUDP po vernisáži: druhý obr. zhora vpravo zachycuje finské grafiky Viktora Kaltalu a Veli Pekku Ritvolu; dole na skupinovém fotu Apex Lin, Jan Rajlich st., Jan Rajlich ml., Karel Aubrecht a Leo Lin... >>> V příštím čísle SBB 35 přineseme záběry i z druhé výstavy *Taiwan Image* v Galerii HaDivadlo

Fotoreportáž z vernisáže Jiřího Elišky od Anny Peckové (mimo obou horních fot) >>> Návštěvníci se scházejí v Galerii HaDivadlo > A. Goldflam odhaluje „záliby“ J. E., ten nevyhází z údivu, ale J. Rajlich ml. vše potvrzuje >>> K. Aubrecht si nechává dolít od barmana F. B. > J. E. má co vysvětlovat býv. rektoru MU Eduardu Schmidtovi > J. Rajlich st. a K. Aubrecht v dobré náladě > Přisedá J. Rajlich ml., spěchá V. Houf

Jiří Eliška – grafika, kresby atd. ... rekapitulace

Poslední předprázdninovou vernisáží v Galerii HaDivadlo Brno 29. 4. 08 byla 46. výstava cyklu Brno – hlavní město graf. designu k nadcházejícím 60. narozeninám **J. Elišky**. Fotoreportáž uvádíme vlevo na str. 4, katalog je přiložen a úvodní slovo prof. Arnošta Goldflama, ve kterém vydedukoval nebyvalé skutečnosti, přetiskujeme zde:

„Mám zahájit výstavu Jiřího Elišky. Je to těžké, protože zdánlivě vše v pořádku. Člověk se rozhlédne a vidí veliké spektrum záběru i portréty přátel, žen, známých osobností i slavných lidí. Dále se těšíme z umělcovy hravosti, se kterou si pohrává s abecedou, s písmem vůbec, s ornamenty, dokonce vymýšlí nové písmo. Tam jsem se pozastavil poprvé – na co potřebujeme nové písmo? Chceme zaznamenat něco neznámého, chceme jím zapsat a uchovat něco spíše pro budoucnost? Ne pro dnešek? No nic! Jdeme dál. Pak jsou tu všelijaké znaky, symboly, některé známe brněnské – dům u čtyř mamlasů, Moravská orlice + lev, Morava, Oskar Nedbal, jiné méně známé nebo neznámé. Znamenají něco? A co? Poznáme to? Dozvíme se to někdy? Eliška se tajně usmívá. Copak asi ví, co je nám skryto? Co skrývá? A pak jeho známé, pod přehráli barev skryté ženy. Tam už to trklo! Když mi on sám o svých věcech vyprávěl, mluvil o počítačové grafice sestavené z nějakých prefabrikovaných částí žen a tak se mi to spojilo. To přece sexuální vrahové a různí posedlíci čtvrtí a dělí své oběti a fixují se na určité části ženského těla. Proboďávají je nožem jako Eliška svými ostny a nemohou se stále upokojit. A řekl jsem si, sám sebe jsem se ptal, jestli náhodou není docent Jiří Eliška s provinilým úsměvem utajeným sexuálním maniakem. Ale pak jsem postupně pochopil. Ne! Jirka Eliška přece je ženat, jeho žena Zojka Mikotová žije! A děti mají taky. A tu jsem si uvědomil, jak malý rozdíl je mezi umělcem a vrahem. Oba své objekty milují! Nebo nenávidí, ale vrah je ničí a umělec je donekonečna znovu vytváří, zaplazuje jimi svět, hraje si s nimi a otáčí na všechny strany, aby nás nakonec přinutil obdivovat se té kráse a tomu okouzlení s ním. Jeho hravost a hledání různých variací je v nedohlednu a já mu přeju, aby byla bez konce. Aby ta posedlost, kterou já v těch věcech vidím, mu zůstala, dokud on bude tím maniakem. Maniakem hry, hledání, variování a kombinování, maniakem ženské krásy, symbolů, Brna, lidí a všeho, co ho baví a těší, a tím pádem zprostředkovaně nás taky!“
-AG-

SBB dále připravuje:

- **Taiwan Image (2)** / 10 plakátů z Tchaj-wanu (v cyklu Brno – hlavní město graf. designu č. 49), Galerie ČAK, Palác Dunaj Praha.
- **Znáte Čechova?** / Výstava 40 divadelních plakátů ze soutěže studentů z Bratislavy a Plzně (v cyklu Brno – hlavní město graf. designu č. 50), Galerie HaDivadlo Brno, vernisáž předběžně 20. 10. 08.

23. mezinárodní bienále grafického designu Brno 2008 Grafický design, ilustrace a písmo v knihách, časopisech, novinách a digitálních médiích

(podstatný výtah z oficiálních tiskových zpráv Moravské galerie v Brně)

Moravská galerie v Brně, Uměleckoprůmyslové muzeum, Místodržitelský palác, Pražákův palác, 17. 6.>19. 10. 08, zahájení a vyhlášení cen proběhlo 17. 6. 08 v Uměleckoprůmyslovém muzeu.

Mezinárodní bienále grafického designu Brno je největší a nejprestižnější projekt Moravské galerie v Brně. Bylo založeno r. 1963 a je nejstarší přehlídkou grafického designu na světě. Hlavními pořadateli je MG v Brně a Ministerstvo kultury ČR. Pravidelně se na něm střídají dvě témata. 23. ročník je věnován graf. designu, ilustracím a písmu v knihách, časopisech, novinách a digitálních médiích. Za dva roky se bienále opět zaměří na plakát, firemní, informační a reklamní grafiku. Za dobu své existence se z Bienále Brno stal rozsáhlý projekt zahrnující celou řadu aktivit. Středobodem a hlavní výstavní akcí je soutěžní přehlídka, určená profesionálními grafickým designérům. Kompletní seznam umělců najdete na webových stránkách MG www.moravska-galerie.cz/cs/bienale/23-mezinarodni-bienale-grafickeho-designu-brno-2008/seznam-ucastniku/. Seznam účastníků je doprovázen náhledy vybraných děl. Na práci výběrové poroty navazuje porota

Mezinárodní porota Bienále Brno 2008 hodnotí díla z oblasti knižního designu přímo v prostoru výstavy, zleva: Fumio Tachibana, Jonathan Barnbrook, Gertrud Nolte, předsedkyně poroty Lucille Tenazas, Petra Černe Oven, Otakar Karlas, ředitel MG Marek Pokorný – foto MG v Brně / Na druhém obr. ze zahájení 17. 6. 08 přebírá Hlavní cenu v kat. Časopisy a noviny od předsedkyně jury Lucille Tenazasové Mexičan Eduardo Barrera Arambarri

mezinárodní, sestavená z renomovaných teoretiků a tvůrců graf. designu z celého světa. Tato porota zasedala dva dny před zahájením bienále a kromě zmíněné Velké ceny uděluje Hlavní cenu za nejlepší dílo v jednotlivých pěti soutěžních kategoriích a řadu dalších ocenění. Vystavené práce se po skončení přehlídky stanou součástí sbírky grafického designu MG.

Vedle soutěžní přehlídky je druhou klíčovou akcí odborné sympozium, které letos neslo název *Grafický design příště*. Uskutečnilo se v Divadle Reduta v Brně 18. a 19. 6. 08.

Třetí důležitou součástí se stala profilová výstava, kurátorský připravená významnou zahraniční osobností. Letos byl ke spolupráci vyzván Abbott Miller, významný grafický designér a teoretik, partner newyorského designérského studia Pentagram a editor časopisu 2wice. Jako člen mezinárodní poroty minulého ročníku se rozhodl do Brna vrátit a podílet se na podobě bienále, což svědčí nejen o atraktivitě a významu přehlídky, ale také o potenciálu Brna jako města, do něhož se zahraniční hosté chtějí vracet. Výstava Abbotta Millera má název *Brno Echo: Ornament a zločin* od Adolfa Loose k dnešku. Tyto tři hlavní body doplňuje sedm dalších doprovodných výstav — Brno se zkrátka na čtyři měsíce stane centrem aktuálního grafického designu z celého světa.

Akce je podpořena organizací ICOGRADA.

Ceny udělené na Bienále Brno 2008

Mezinárodní porota 23. mezinár. bienále graf. designu Brno 2008 zasedala v Moravské galerii v Brně 15.>16. 6. 08 ve složení Lucille Tenazasová US – předsedkyně poroty, Jonathan Barnbrook UK, Petra Černe Oven (SI / UK), Otakar Karlas CZ, Zuzana Lednická CZ, Gertrud Nolteová DE, Fumio Tachibana JP. Jejím cílem bylo z vybraných

exponátů zvolit ty nejlepší, které získají některou z prestižních cen Bienále Brno 2008.

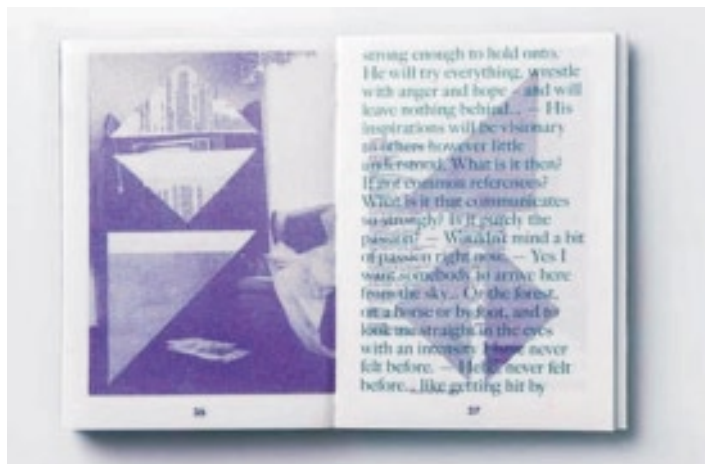
Letos se do soutěžní mezinárodní přehlídky přihlásilo téměř 400 autorů s více než 1600 exponáty, z nichž výběrová porota vybrala 23. 1. 08. více než 600 děl od 162 autorů z 27 zemí. Největší zájem o soutěžní přehlídky mají již tradičně designéři z ČR, Japonska, Německa, USA a Švýcarska.

Za celou mezinárodní porotu hodnotí letošní přehlídku její předsedkyně Lucille Tenazasová následujícími slovy: „Porota jednoznačně usoudila, že přihlášená díla z celého světa jsou velmi kvalitní. Není překvapením, že Česká republika měla silné zastoupení ve všech soutěžních kategoriích. Záměr poroty byl naprosto jednomyslný – ocenit grafické designéry, jejichž práce vykazují myšlenkovou hloubku a koncepčnost, která se prezentuje s velkou mírou imaginace a originality. Porota, s plným vědomím své zodpovědnosti při rozhodování o vítězích Mezinárodního bienále grafického designu, s uspokojením konstatuje, že vybrané práce reprezentují progresivní tendence v oblasti designu v jeho nejrozmanitějších a komplexních podobách.“ Výstava soutěžních prací je návštěvníkům přístupná v Uměleckoprůmyslovém muzeu MG v Brně až do 19. 10. 08. Netradiční instalace, která umožní bližší seznámení s vystavenými díly, vznikla ze spolupráce Ateliéru Hippos (Radim Babák a Ondřej Tobola) s tvůrcem vizuálu Bienále Brno 2008 Petrem Štěpánem (Studio Najbrt). Všichni autoři přijatí do soutěžní přehlídky jsou prezentováni v katalogu, který byl k přehlídce vydán.

Přehled cen Bienále Brno 2008

Cena ministra kultury ČR – Velká c. Bienále Brno 2008 Kasia Korczak NL. Hlavní c. v kategorii Knihy a výstavní katalogy Angus Hyland GB, Hlavní c. v kat. Obaly nosičů digitálních a audiovizuálních médií nebyla udělena, Hlavní c. v kat. Časopisy a noviny Erick Beltrán – Eduardo Barrera MX, Hlavní c. v kat. Tvorba písma Tomáš Brousil CZ, Hlavní c. v kat. Digitální média Lichtwitz – Büro für Visuelle Kommunikation AT. Zvláštní ceny: C. ICOGRADA Jekyll & Hyde IT; C. primátora města Brna Ateliér ilustrace a grafiky VŠUP Praha CZ; C. Alfonse Muchy / Sdružení Bienále Brno za ilustraci Gilles Lepore CH; C. TypoDesignClubu Praha Heine / Lenz / Zizka, DE; C. organizačního výboru Bienále Brno za celoživotní přínos v oboru graf. designu Jan Solpera CZ. (Pozn.: Na závěr Bienále Brno bude ještě na základě hlasování návštěvníků udělena C. diváků.)

Celkové hodnocení mezinárodní poroty: Porota s uspokojením konstatovala, že ke svému verdiktu dospěla ve všeobecné shodě – ačkoli jednotliví členové poroty pocházejí z geograficky, kulturně i historicky velmi odlišných zemí, až překvapivě dokázali najít konsensus, pokud jde o uměleckou a profesionální kvalitu posuzovaných prací. Porota ocenila vysokou kvalitu celé přehlídky – vystavené práce jsou citlivě zpracované, imaginativní a inteligentní.

Cena ministra kultury ČR – Velká cena Bienále Brno 2008 Kasia Korczak NL, foto: Moravská galerie v Brně, © Kasia Korczak

Doprovodné výstavy Bienále Brno

Brno Echo: Ornament a zločin od Adolfa Loose k dnešku

18. 6.-19. 10. 08, Pražákův palác MG v Brně

Jako výchozí bod myšlenky výstavy posloužilo Abbottu Millerovi původní logo Bienále Brno, vytvořené českým designérem Jiřím Hadlačem, které je charakterizováno soustřednými liniemi vytvářejícími písmeno „B“. Výstava Brno Echo využívá tohoto obrazového motivu a je-

ho prostřednictvím zkoumá specifický typ ornamentu – soustředné linie, které tvoří formu výtvarného vyjádření spojujícího grafiku Wiener Werkstätte s pop artem či současným retro-futurismem, evokujícím 60. a 70. léta 20. století. Soustředné linie rámuji, ohraničují, zdobí a zvýrazňují: instalace vytváří „zvukovou komoru“, v níž textil, grafika, typografie, tapety a nábytek tvoří dialog napříč časoprostorem. Na výstavě tak můžete vedle děl Adolfa Loose, Josefa Hoffmanna či Kolomana Mosera najít 1. plakát Bienále Brno 1964 od zmíněného Jiřího Hadlače či návrh nového vizuálního stylu Muzea Boijman van Beuningen v Rotterdamu představeného veřejnosti v r. 2003. Katalog výstavy Brno Echo v rozsahu 96 stran, je navržen Abbottem Millerem a vydán MG v Brně. Obsahuje ilustrace k výstavě a text autora projektu Abbotta Millera.

• „Jednoduchý atavistický impuls obtáhnout, ozdobit a vytvořit vzor a ornament (impuls „zaplnit“ prázdný prostor) se stal námětem mnoha studií v oboru teorie umění a antropologie. Toto téma, které má ve výtvarném a užitém umění dlouhou historii, se v prvních desetiletích modernismu 20. století stává „polemickým“. Designéři a umělci začali zpochybňovat užívání vzorů a ornamentů v moderním kontextu. Architekt Adolf Loos (narozený v Brně) ve svém známém eseji z roku 1907 Ornament a zločin definoval základní principy anti-dekorativismu. Hravě dramatickým, sarkastickým tónem vedl Loos seriózní kampaň proti reflexivnímu ornamentalismu, který v té době zachvátil evropský design. Hlavním terčem Loosovy kritiky se stal Gesamtkunstwerk, „absolutní umělecké dílo“, idea umění (přejatá z Wagnerovy opery) sjednocujícího všechny oblasti života. V kruzích evropského umění a designu na přelomu století se myšlenka jednotící estetiky designu, většinou interpretovaná v rámci rostlinných a organických motivů ve stylu secese, ujala jako náročný úkol s cílem přenést umění do života.

Ústředním bodem výstavy Brno Echo je Loosův nerealizovaný projekt domu pro slavnou kabaretní tanečnici Josephinu Bakerovou. Rafinovaný a zároveň vzdušný design domu s bazénem v patře je dramaticky maskován černobílou fasádou se širokými černými a bílými pásy. Žádný jiný Loosův projekt neobsahuje tak silný grafický výraz. Dům pro Josephinu Bakerovou je pozoruhodný především svým důrazně grafickým a dekorativním pojednáním, díky kterému kontrastuje s Loosovým „oficiálním“ maximem střední dekorativnosti.

Instalace Brno Echo v Pražákově paláci MG je grafickou bajkou, v níž se dům Josephiny Bakerové stává kamenem hozeným do vody, který rozvlní hladinu kruhy zasahujícími až do přítomnosti. Grafický jazyk lineárnosti, soustřednosti a opakování je výrazně moderním přístupem k ornamentu – moderním, neboť vytváří rytmický a optický efekt, aniž by se odvolával na přírodní a figurativní symboliku tradičního dekorativismu (např. rostlinné motivy secese, které byly Loosovi tmem v oku). Grafický design, typografie, textil a tapety na výstavě Brno Echo jsou stejné krevní skupiny. Výstava Brno Echo ukazuje, že design je třeba chápat jako kosmopolitní činnost, která spojuje nejrůznější kultury a historická období, jež si uchovávají svou originalitu i přes společné rysy. Výstava Brno Echo se neptá, jak daleko do minulosti sahá moderní ornament, ale kde končí.“

Abbott Miller, kurátor výstavy

Fumio Tachibana, laureát Velké ceny Bienále Brno 2004

18. 6.-19. 10. 08, Pražákův palác MG v Brně

• „Tradiční doprovodnou výstavou Bienále Brno je prezentace širší tvorby laureáta Velké ceny předminulého ročníku této mezinárodní přehlídky grafického designu. Fumio Tachibana, který se stal vítězem v roce 2004, připravil svou instalaci přímo pro prostor Pražákova paláce. Tento přední japonský designér se zabývá recyklací použitého papírového materiálu, kterému přidáním další tištěné vrstvy dodává nový obsah. Autor na výstavě představuje své knihy, plakáty a papírové instalace či objekty.

Fumio Tachibana není v Brně neznámým autorem. Poprvé byla jeho tvorba na brněnském Bienále vyznamenána v roce 1996, kdy obdržel zlatou medaili v knižní kategorii. Při Bienále Brno roce 1998 byly jeho práce zastoupeny na doprovodné výstavě Práce z Tokia, připravené Takakou Terunomou a Alešem Najbrtem, která prezentovala v Atriu Pražákova paláce nové talenty v mladém japonském grafickém designu. Fumio Tachibana se narodil v roce 1968 v Hirošimě, v rodině zabývajících se tradiční japonskou knižní vazbou. Absolvoval studia na katedře designu vizuálních komunikací Musashino University v Tokiu a získal titul MFA v oboru vizuální design na Tokijské národní univerzitě výtvarných umění a hudby. Tachibana žije v Tokiu a vytváří díla založená na tématu papíru, typografie a knižní tvorby.“

Marta Sylvestrová, kurátorka výstavy

Nahoře: Z expozice *Brno Echo*, foto: Moravská galerie v Brně / Fumio Tachibana s rodinou na své výstavě v Pražákově paláci

• „Jedním z klíčů k porozumění designu Fumia Tachibany je kaligrafie. Začal s ní už jako chlapec a věnoval se jí až do začátku studia na umělecké akademii. V Japonsku tehdy existovala řada škol kaligrafie, které byly velmi oblíbené, neboť psát úhledně patřilo k základnímu vzdělání.

Tachibana pochopil, že kaligrafie znamená, kromě psaní japonským inkoustem sumi, i vytváření designu bílé části papíru. Psal tak, aby vynikla právě tato nevyplněná část. Pamatoval si slova svého učitele kaligrafie: pisař si musí představovat, že píše dál, i když dokončí řádek. Tachibana tedy objevil typografii díky kaligrafii. Zpočátku vytvářel koláže, např. typografii sestávající z několika slepených tisků. V roce 2000 získal tiskařský stroj od firmy zabývající se tiskem vizitek. V době počítačové sazby a publikování už tento typ stroje patřil minulosti. Při práci s tiskem se před Tachibanou otevřely nekonečné možnosti, které se však netýkaly jen typografie. Objevil celý vesmír okrajové zóny, kam může zasahovat inkoust při tisku. Tisknout znamená současně „vytvářet“ bílou část papíru. Tímto způsobem navázal Tachibana na své chlapecké zkušenosti s kalografií.

Fumio Tachibana se zajímá o původ znaku a jeho formu. Jak lidé zachycovali určitou věc a jev předtím, než byl vytvořen znak? Například japonský znak kanji (hora) je vlastně druh hieroglyfu, a Tachibana zajímá, jak lidé vnímají horu, když není žádný znak, který by ji vyjadřoval. Autor tvoří své práce tak, že si představuje svět před vznikem znaků.

Tachibana říká, že jeho tvorba se nachází na hranici mezi uměním a designem. Není umělec, ale není ani designér, protože žádné z těchto slov jej plně nevystihuje. Pro věci, které dělá, nemůže nalézt vhodnou kategorii. Umění je pro něj osobní záležitost spojená s vnějším světem, a design naopak konzumní záležitost spojená se světem vnitřním. Když se začíná rodit některé z jeho děl, autor sám často neví, půjde-li o umění, nebo design. Nepovažuje ani za důležité mezi nimi rozlišovat. To je také důvod, proč je Tachibana považován za umělce na pomezí designu a designéra na pomezí umění. Ale jak sám říká, necítí se být cizincem ani v jedné oblasti. Vidí sám sebe jako člověka na okraji, jako onen zmíněný přesah písma do marginální zóny.“
Yukihiko Masuda, kurátor výstavy

City's Celebrities! Street Art & Graffiti

18/6>28/9/2008, Pražákův palác (Atrium) MG v Brně

• „Kontroverzní umění street artu svým vizuálním projevem zasahuje do složitého městského organismu. Dráždí, provokuje, rebeluje, revoltuje, odpuzuje, ale i přitahuje a inspiruje. Doprovodná výstava 23. Bienále Brno 2008 nabízí ke konfrontaci fotografické záznamy Istvána Lékó, které záměrně vytrhávají všudypřítomnost antikomerční streetartové exprese z jejího přirozeného prostředí ulice, a „pieces“ vědomě, cíleně a zcela legálně vytvořené pražskými a brněnskými tvůrci, jako je Bior, Dize, Cheet, Initi, Marie, Mutant, Pasta, Point, Timo, Tron a Zipper přímo v prostoru Atria Pražákova paláce MG. Pomíjivost tohoto druhu umění podnítila Istvána Lékó k fotografování vylepených, nastříkaných, namalovaných či našroubovaných streetartových artefaktů v pražských ulicích. Dokumentace zachycuje většinu nejvýznamnějších žánrů street artu, tedy stickery, stencily, malby a také 3D instalace. Za posledních pět let nashromáždil István Lékó několik tisíc fotografií, z nichž společně s výtvarníkem Richardem vybrali kolekci zhruba pěti set „pieces“ otištěných v publikaci *Street Art Praha* (vydané nakladatelstvím Arbor vitae v r. 2007) a které se také staly základem tohoto výstavního projektu. Samotná výstava v prostorách Atria Pražákova paláce představuje propojení 17 fotografických tisků s projekcí a vlastním „mini-street-jamem“ oslovených autorů.“
Pavína Vogelová, kurátorka výstavy

Osobnosti českého graf. designu – Jiří Rathouský

23. 5.>5. 10. 08 Místodrž. palác (Ambit) MG v Brně

• „Šestá výstava z cyklu Osobnosti českého grafického designu je věnována výtvarníkovi a typografovi **Jiřímu Rathouskému**, kterého proslavily především návrhy informačních systémů a koncepční řešení řady významných knižních edic. Tvorba J. Rathouského však zahrnuje vše od propagační grafiky přes návrhy log až po design výstav. První výstava ze zmíněného cyklu proběhla v rámci Bienále Brno 1996 a byly na ní prezentovány práce výjimečného knižního grafika **Oldřicha Hlavsy**. V následujících ročnících byla představena tvorba **Josefa Týfy**, **Jaroslava Švába**, **Adrieny Šimotové**, **Stanislava Kolíbal**a a **Milana Grygara**.

Jiří Rathouský se věnoval grafice už od maturity na karlínské reálce v r. 1942. Po válce začal studovat na pražské technice, odkud přešel ke studiu výtvarné výchovy na Pedagogické fakultě Karlovy univerzity (1945–1949). Již na počátku padesátých let měl vyhraněný zájem o krásnou knihu a písmo a začal pracovat pro různé nakladatelské subjekty. Podílel se na designu československých expozic na světových výstavách EXPO 67 v Montrealu a EXPO 70 v Ósace. Společně s manželkou Dorou Novákovou stáli u zrodu tvůrčí skupiny Máj v roce 1957 a Horizont v roce 1959.

Pro své koncepční myšlení byl předurčen k úspěšné realizaci informačních a orientačních systémů. K jeho dílům patřil informační design pro Novou scénu Národního divadla a informační systémy pro hotely Intercontinental v Praze a Thermal v Karlových Varech. Počátkem 90. let vypracoval orientační systém i pro český parlament. Jeho nejvýznamnější zakázkou z přelomu 60. a 70. let byl variabilní integrovaný pražský dopravní informační systém, který se uplatnil pro trasu C pražského metra. Autor však počítal s jeho rozšířením i na další dopravní prostředky MHD. Originální abecedu pod názvem Metron vypracoval v letech 1971–72 Jiří Rathouský ve spolupráci s designérem Petrem Tučným. Kromě písma Metron, inspirovaného abecedou Syntax-Antiqua Hanse Eduarda Meiera, vznikla pro staniční hodiny Pražského metra i řada překlápěcích číslic s názvem Digita. Rathouského písmo Metron se dočkalo zásluhou Marka Pistory a Františka Štorma digitalizace ve Sřešovicích písmoljně. Rathouského rozhled v oblasti současného výtvarného umění a tvůrčí myšlení nacházely od konce padesátých let uplatnění v návrzích knižních obálek. Jeho rukopis je rozpoznatelný na celé řadě knižních titulů a jeho úsilí o koncepční řešení vytvořilo výraznou tvář mnoha knižních edic. Z jeho dílny pocházejí grafické značky nakladatelství Albatros, Artia, Československý spisovatel, Orbis a Olympia. Je i autorem léty zažité značky Národního divadla v Praze ve tvaru korunky z lipových listů nad iniciálami ND, která byla v roce 2003 nahrazena novým logem Milana Jaroše.

Rathouského originální design se uplatnil zejména v edici *Mladé cesty* nakladatelství Mladá fronta, pro niž navrhl unikátní knižní řadu s potištěnými textilními přebaly, v nichž se inspiroval lettrismem, informelem a objekty současného umění (Úniky Karla Pecky, 1966, Protokoly Václava Havla, 1966). Výjimečné jsou i jeho knižní obálky pro hudební tituly, v nichž dokázal grafickou zkratkou evokovat charakter a rytmus hudby; příkladem je ediční řada s názvem *Hudba* na kaž-

dém kroku ve Státním nakladatelství krásné literatury, hudby a umění (KLHU), později Státní hudební vydavatelství (SHV). Již v 60. letech použil dnešními grafiky oblíbený motiv: složený plakát ve formě knižního přebalu (Běží Zátopek, Olympia Praha 1967).

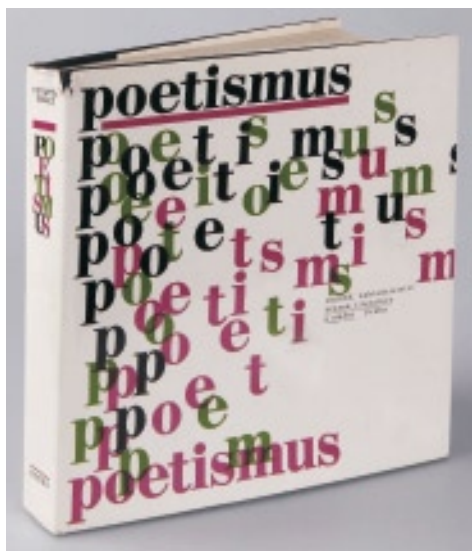
Realizoval řadu kulturních plakátů, z nichž mnohé se staly vizuálními ikonami doby. Patří k nim plakát pro výstavu Mladé umělní skupiny Máj 57

v Obecním domě v Praze, filmový plakát Starci na chmelu z r. 1964 a série plakátů pro kongres ATYPI pořádaný v r. 1969 v Praze. Vedle četných designérských zakázek se Jiří Rathouský věnoval volné grafice, vytvářel grafické listy s přírodními motivy a byl aktivním členem Spolku českých umělců grafiků Hollar. V 70. a 80. letech pravidelně vystavoval se členy profesního sdružení Typo & a v letech 90. s jeho nástupnickou organizací, pražským TypoDesigClubem.“

Marta Sylvestrová

(Pozn. red.: Do článku se nevešlo, že **J. Rathouský** byl členem SBB, od r. 2002 čestným. a do své smrti i členem řídicího výboru SBB.)

Jiří Rathouský: vazba a grafická úprava knihy *Poetismus* (autoři: K. Chvatík, Z. Pešat), 1967, foto: archiv Moravské galerie v Brně, © Dora Nováková

ci“ a tudíž „není uměleckým dílem“. Jak dojemné, od ředitele autorů návrhu by se dalo očekávat všechno, jen toto ne. Asi takový obrat nastal proto, že i původní návrh byl „částečně inspirován“ designem vozů zahraničních policí, zejména holandské, který už v 90. letech navrhoval Total Design... *Na repro vlevo návrh VHÚ, vpravo „plagiát“*

Chystá se publikace tvůrců českých značek

Na své kolegy – české grafiky – se v červnu 08 obrátili Rostislav Vaněk a **Pavel Hrach** s výzvou, kterou otiskujeme v plném znění:

„Vážení kolegové,

rádi bychom zdokumentovali vývoj českého grafického designu v oblasti grafických značek, log a logotypů. Vede nás k tomu potřeba nabídnout souhrnou informací nejen pro české čtenáře, ale prezentovat tuto grafickou aktivitu v širším mezinárodním prostředí. Oproti nespočetné řadě obdobných zahraničních publikací chceme postavit naši prezentaci na zdůraznění jmen autorů, datu vzniku jednotlivých prací a vzhledem k tomu, že vznikla celá řada graficky kvalitních návrhů, které nebyly realizovány, chceme i tyto práce do publikace zařadit s poznámkou nerealizováno. Hlavně chceme klást důraz na výtvarné kvality díla, nikoliv pouze na komerční úspěch. Zamýšlená publikace by měla přirozeným způsobem prokázat proměnu grafického stylu za uplynulých 20 let. Čtenář tak bude moci sledovat vývoj jednotlivých tvůrců v průběhu dvou desetiletí. Úvodní studie vysvětlí smysl této grafické kategorie, význam loga ve vizuální komunikaci a firemní identitě a pokusí se nastínit česká specifika oboru. V závěru

„Grafický design přístě“ přístě

Potud z tiskových zpráv Moravské galerie v Brně, další info o 23. Biennale Brno 2008 viz www.moravska-galerie.cz. Tiskové zprávy ke zbylým doprovodným výstavám – *Výstava členů mezinárodní poroty 2008, Práce ze... Slovinska, Slovak Rep. a Stefan Sagmeister: Co jsem se zatím v životě naučil* – zařadíme do SBB 35 přístě. Rovněž na přístě chystáme informaci o sympoziu „Grafický design přístě“, kterou připravuje **Karel Aubrecht**.

Zprávy z ČR a SR

Co nás zajímá

Autor knihy *The Elements of Typographic Style* v Brně

Měsíc autorského čtení, který probíhá již řadu let v Brně tradičně vždy v červenci, je letos ve znamení Kanady. Podle pořadatelů (agentura Větrné mlýny) se jedná o největší literární akci v ČR. Každý den se představuje osobně jeden z cca 30 kanadských spisovatelů a čte ze svého literárního díla a to vždy v 18 h (český překlad se promítá na plátno). Čeští autoři navazují ve 20 h. Vše probíhá na velké scéně Divadla Husa na provázku na Zelném trhu. Na „Mač“ zavítal i kanadský vysokoškolský profesor a spisovatel Robert Bringhurst, který je vedle své literární tvorby známý zejména v typografických kruzích svou knihou „*The Elements of Typographic Style*“. Ta se stala během cca 15 let od svého prvního vydání nejpoužívanější učebnicí písma na odborných školách v USA a Kanadě. Kdo chtěl „živě“ vidět autora zmíněné knihy, měl možnost v neděli 20. 7. 08, kdy čtení Roberta Bringhura bylo na programu.

Viz obě foto vpravo

Kauza: Nový design policejních aut je zřejmě plagiát

„Názory veřejnosti, že nové grafické ztvárnění služebních vozidel policie připomíná symboliku nacistické SS, považuje policejní prezidium za scestné. Podle zástupců Vojenského historického ústavu (VHÚ) je však podoba skutečně nápadná. Historici navíc namítají, že jejich původní návrh někdo převzal a nekompetentně upravil.“ To je doslovný titulok a citace počátku jedné mediální „kauzy“ z dubna t. r. Kauza jako obvykle postupně vyšuměla a ve svém závěru přinesla ještě i nevěšdní prohlášení ředitele VHÚ A. Knižka, že původní návrh designérského oddělení VHÚ (který noví autoři – Studio Reactor – sice od VHÚ do detailu zkopírovali, ale stranově převrátili) byl „plně k dispozi-

publikace bude jmenný rejstřík jednotlivých autorů, čísla otištěných prací a kontaktní adresa. Publikace bude obsahovat práce z období let 1989>2008. Loga budou řazena chronologicky a abecedně po autorech. Publikace bude tištěna jednobarevně, černou, na každé straně bude v záhlaví letopočet vzniku a 3–5 značek přibližně shodného formátu, v dolní části bude dvojjazyčný popis (česky a anglicky) obsahující jméno autora/autorky, název studia/agentury, rok vzniku, název firmy/instituce, pro niž je logo určeno, velmi stručná charakteristika činnosti a případná poznámka nere realizováno či pod. Předpokládáme, že publikace bude obsahovat 800–1000 značek, rozsah 288 stran. Formát 170×245 mm, tisk ofset, papír bílý ofsetový 120g, vazba V4 s kartonovou obálkou. Předpokládáme, že cena publikace nepřesáhne 500 Kč. Publikace chce být objektivní informací, nikoliv pouze jednostranným výběrem. Přesto však bude nutné udržet profesní kvalitu a proto si – s dovolením – vyhrazujeme právo na možné nezařazení některé z vašich prací. Počet prací od jednotlivých autorů není omezen. Nechceme Vaši účast podmínit žádným poplatkem za otištění vašich prací, ale zároveň nebudeme schopni uhradit vaše náklady na reprodukci či poštovné. Prosíme vás o dodání prací v elektronické podobě /pdf, tif, eps, jpg/ v tiskovém rozlišení 300 dpi. Zároveň žádáme k očíslovaným značkám dodat vámi napsaný popis ve wordu /sázet zkrájí, dle vzoru/. Pokud vaše údaje budou neúplné, nebo bude problematické elektronické uložení (nepůjdou loga otevřít), nebudou vaše práce do publikace zařazeny. Prosíme pečlivě vyplnit všechny údaje, které jsou nutné pro kvalitní redakční práci. Zašlete e-mailem na adresu: info@hrach.cz, nebo na CD na adresu: Studio Hrach, Pujmanov 1219/8, Praha 4, 140 00. **Uzávěrka odevzdání prací 10. 9. 08.** Celý soubor otištěný v publikaci bude k dispozici na CD. Pokud by někdo měl zájem zorganizovat výstavu či jinou prezentaci, rádi soubor poskytneme. Věříme, že se naše aktivita setká s Vaším porozuměním a podaří se nám publikaci vydat do konce roku 2008.“

Soutěže

Súťaž 11. Trienále Ekoplagát '08 Žilina

Správa Národného parku Malá Fatra vo Varíne vyhlasuje 11. ročník Trienále Ekoplagát '08 Žilina. Účastník môže zaslať 4 plagáty, ktoré boli vydané v rokoch 2005–2007, v 3 exemplároch. Plagáty posúdi 7členná medzinárodná porota, vymenovaná zo zástupcov umeleckých a ekologických organizácií. Na prehliadke Ekoplagát '08 sa udeľujú ceny: Hlavná c. a 1.–3. c. Ekoplagát – Žilina 2008. Výstava sa uskutoční v Považskej galérii umenia v Žiline SK 2. 10.>16. 11. 08. Prihlášky a plagáty treba **do 30. 7. 08** zaslať na A: Správa NP Malá Fatra, 013 03 Varín, SK; T: +421-(0)415692311; F: +421-(0)415-071415; E: ssnpmf@sopsr.sk; anna.lovritsova@sopsr.sk; www.sopsr.sk/varin

Logo 2008 Banská Bystrica

Jako „První mezinárodní bienální soutěž Logo 2008 Banská Bystrica“ vyhlasuje další soutěž značek na Slovensku reklamní agentura Enterprise. Záměrem soutěže je představit nejlepší značky Slovenska ve srovnání se sousedními i vzdálenými zeměmi. Bienále Logo 2008 (11. 11.>23. 12. 08) má připravit současně řadu výstav na poli graf. designu v prostorách spolupřadatele Bienále – Stredoslovenskej galérie v Banskej Bystrici. Na Bienále Logo 2008 se mohou přihlásit grafici, designéři, studia a agentury, a také vysokoškolsí studenti výtvarných a designérských oborů. **Uzávěrka přihlášek je 30. 9. 08.** Info – kontakt: Mgr. Monika Karásková, Enterprise, reklamní agentúra, Bellušova 4, 974 01 Banská Bystrica, SK; T/F: +421-48-415 4885; M: +421-918 628 456; www.bienale-logo.sk; www.enterprise.sk

Výstavy

Antonín Sládek

V cyklu *Zlatá éra českého filmového plakátu (IV)* byla 24. 4.>30. 5. 08 ve foyer kina Světozor, Praha, Vodičkova 41, ke zhlédnutí výstava Antonína Sládka. Kdo je Antonín Sládek? Narozen 20. 10. 42 v Hušticích. Malíř. Studoval na SUPŠ v Uh. Hradišti (1957–1961) a na VŠUP v Praze (1961–1967; prof. Alois Fišárek). Kolektivně vystavuje od roku 1969, samostatně od roku 1993. V letech 1970–1979 vytvořil třiatdacet filmových plakátů. Info – www.terryhoponozky.cz

Fotografie Karla Aubrechta z vernisáže Antonína Sládka: Nahoře před plakáty zleva Karel Oujezdský (ČRo 3, Vltava), vystavující A. Sládek, za ním Zdeněk Primus, vpravo Pavel Rajčan, iniciátor výstav a majitel sběratelského obchodu Terryho ponožky / Uprostřed Jiří Šalamoun, za ním fragment Z. Primuse, pivo vlevo: Bohuslav Holý, pivo vpravo: Karel Šejna / Dole P. Rajčan a A. Sládek

„Průzračný čas“ – Ludvík Feller v Praze

V galerii Altánu Klamovka představil 24. 4.>11. 5. 08 L. Feller soubor fotografií a objektů zachycující přírodniny, které se díky nehodě či náhodě stávají pod rukama autora uměleckým dílem. Ludvík Feller (*1929) přednášel na Universität der Künste, Berlin DE; nyní vyučuje na FUD UJEP Ústí n/L „Vizuální rétoriku – piktoriku a užitou sémiotiku“, má ateliéry u Severního moře nedaleko přístavu Cuxhaven a v Praze.

Loiri in Prague / Finské plakáty Pekky Loiriho

Pekka Loiri (*1946) FI vystavoval 14. 5.>8. 6. 08 v Altánu Klamovka v Praze. Výstava představila plakáty, které v sobě zahrnují jak střídmou skandinávskou estetiku, tak pestrobarevný svět čistých barev. Mezi Loiriho oblíbenou barevnou kombinací patří žlutá, modrá a červená. Na pozadí vysoce designérsky kultivované estetiky vytvářejí plochy čistých barev celkovou dynamickou kompozici, která je pro Loiriho tvorbu charakteristická. Za touto dynamikou se skoro vždy skrývá příběh mistrovsky převedený do dvojrozměrného prostoru plakátu pomocí vizuální zkratky, jako například u plakátu operního *Nixon in China* (1992) či divadelního *Macbeth* (2004). Stejně tak dobře dokáže vytvořit dynamiku jen z černé a bílé jako u plakátu *Jak se vám líbí* (2007). Pražská výstava navazovala na výstavu Loiriho plakátů v Bogotě CO. K výstavám vyšel za podpory Ministerstva kultury Finska katalog *Loiri/Bogotá/Prague/Pagatelli* (12,3×8 cm, 120 str., česky/španělsky), který stručně postihuje tvorbu plakátů Pekky Loiriho – reprodukcemi i teoretickými texty o poselství práce designéra a tvůrce plakátu. Počátky Loiriho tvorby jsou spojeny s knižním studiem WSOY, navrhl mnoho knižních úprav, symbolů a log. S divadelním plakátem začal až v 80. letech. Pedagogicky působil na Vysoké škole umřum. v Helsinkách, 1983–97 ve funkci rektora, dále na vysokých školách ve Stockholmu, Kodani, Paříži, Soulu, Krakově, Reykjavíku a na Evropské škole plakátů v Turíně. Získal mnoho mezinár. cen jako např. Icograda Award 2007 na finském bienále plakátů. 1991 získal ocenění Finského kulturního fondu a byl zvolen grafikem roku. Od 2004 působí jako prezident bienále plakátů v Lahti. Jeho práce jsme již měli možnost vidět v roce 2001 v Praze v Národním technickém muzeu na výstavě „Poselství plakátu“, kde se sešla evropská špička tvůrců plakátů, z nichž podstatná část prošla polskou plakátovou školou Henryka Tomaszewského. Koncem 60. let 20. stol. se v ateliéru Tomaszewského ve Varšavě sešli později celosvětově uznávaní grafici jako Alain Le Querrec, Thierry Sarfis, bývalí členové skupiny Grapus FR, Pekka Loiri a **Kari Piippo** FI, Piotre Kuncce a **Lech Majewski** PL a Karel Míšek CZ. Pro všechny zmíněné se plakátová plocha stala životním poselstvím jejich tvorby. Na konci r. 2007 jsme část z nich mohli vidět na prvním E-mail & Design – Virtuální bienále 2007, www.augdesign.cz/aktual/projekty-e-mail.php, kde vystavovalo dalších 80 grafiků.

Lenka Sýkorová

Alfons Mucha a Andy Warhol v Plzni

Z vlastních sbírek připravilo Západočeské muzeum v Plzni výstavu „Alfons Mucha a jeho doba“ z grafického díla A. Muchy, nejznámějšího českého tvůrce plakátů. Nově zrestaurované plakáty na výstavě zahájené 29. 5. 08 převažují, jsou doplněny Muchovými kresbami a předměty z doby secese různé provenience (>11. 1. 09). ZČM připravilo 13. 6.>14. 9. 08 také výstavu Andy Warhola – amerického malíře, grafika a filmaře, vůdčí osobnosti pop-artu. Po studiu designu na Carnegieho technologickém institutu působil jako designér a výtvarník.

Přečetli jsme:

27 grafiků pro Evropu

Pražský designér Filip Blažek z graf studia Designiq zastupuje ČR na výstavě s tématem „chůze“. Designéry ze všech 27 zemí EU vybral kurátor a grafik Philippe Apeloig FR. Výstava „27 grafiků pro Evropu“, kterou pořádá organizace CulturesFrance, byla zahájena 1. 7. 08 na pařížském letišti Charlese de Gaulla při příležitosti francouzského předsednictví EU a Evropské kulturní sezóny. Všechny plakáty o velikosti 4×3 m budou zároveň vystaveny na druhém pařížském letišti Orly. „Unikátnost Evropy spočívá v tom, že ji můžete pěšky přejít z jednoho konce na druhý“, říká Philippe Apeloig a zároveň upozorňuje na chůzi jako klíčový moment evoluce člověka. Na Blažkově plakátu se společně procházejí obrysy postav z dopravní značky stezka pro chodce ze všech 27 zemí EU, která je v každé evropské zemi odlišná. (Podle www.czechdesign.cz)

Z výstavy v Altánu Klamovka / Pekka Loiri a Karel Míšek na vernisáži 14. 5. 08 / Pekka Loiri: *Jak se vám líbí*, divadelní plakát, 2007 / Vpravo na s. 11: Plakát Filipa Blažka na téma chůze

Školy – mladí designéři

Soutěže

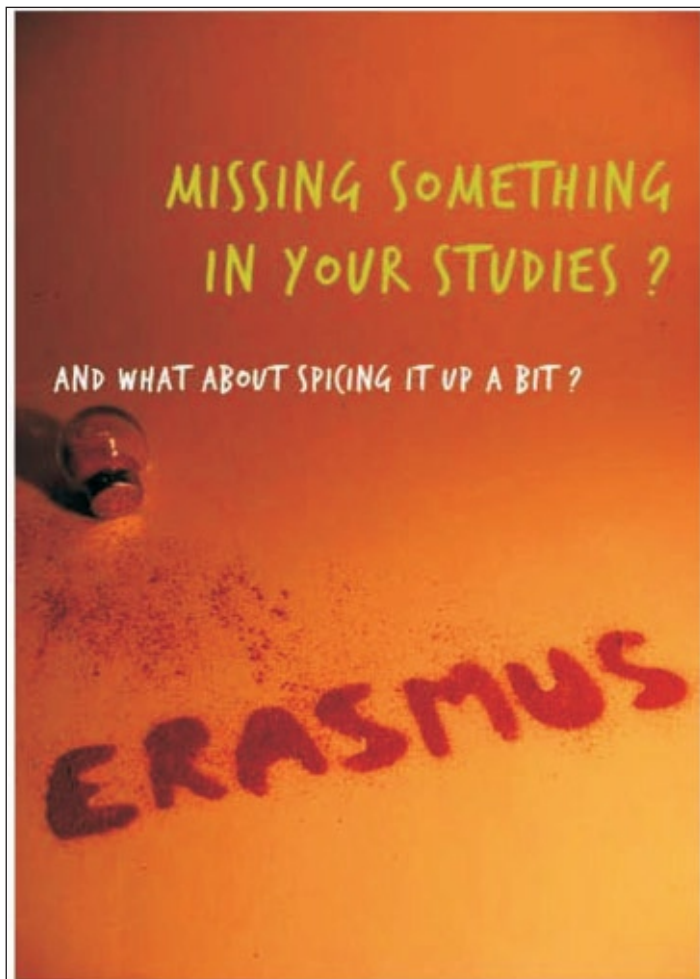
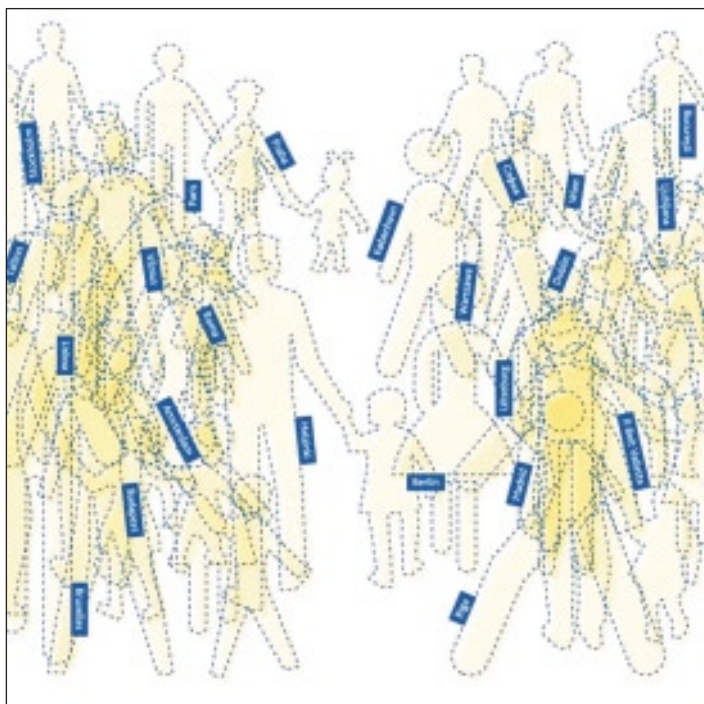
Studentská soutěž plakátů „Europe without Barriers“

Rada pro mezinárodní vztahy vyhlašuje výtvarnou soutěž na téma *Evropa bez bariér*. Je určena studentům vysokých výtvarných a uměleckých škol v ČR, které mají prostřednictvím návrhu plakátu vstoupit do široké debaty o společné Evropě, o jejích kulturních a společenských hodnotách i bariérách i jak vnímají téma českého předsednictví v EU. Položené otázky jsou: Existuje Evropa bez bariér? Jaké jsou tyto bariéry (nerovné postavení, sociální aj.)? Existují bariéry mezi Evropou a zbytkem světa? Pomůže odstraňování bariér řešit globální výzvy? Pět nejlepších prací bude oceněno, vybrané práce budou vytištěny na výstavu (Praha, Brusel, Stockholm ad.) a zahrnuty do katalogu, který všichni vybraní autoři obdrží. RMV tímto projektem navazuje na mezinárodní studentské soutěže *European Identity* (2006, katalog, 14 výstav) a *Balkans Perception of European Identity* pro studenty z Balkánu (2007, katalog, dosud 3 výstavy). Práce nesmějí propagovat potlačování lidských práv a svobod člověka nebo hlásat národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť vůči jiné skupině osob. Projektu byl udělen statut oficiální doprovodné akce českého předsednictví v Radě EU. Porota udělí ceny: 1. c. 40 000 Kč, 2. c. 15 000, 3. c. 5 000, 4. c. 3 000 a 5. c. 2 000. Každý autor může zaslat pouze jeden návrh plakátu 70×100 cm (.pdf 200 dpi) a kontrolní tisk na A4. Účast potvrďte na kontakt: Jiřina Dienstbierová, ředitelka RMV, Europe without Barriers, T: +420-603529409. **Termín obeslání: 11. 11. 08 do 24.00 h** na A: Rada pro mezinárodní vztahy, Apolinářská 6, 128 000 Praha 2; E: dienstbierova@email.cz; www.rmv.cz.

Národní cena za studentský design 2008

Aby nezaušla soutěž studentského designu, která probíhala v různých podobách pod křídly zrušeného Design centra ČR od roku 1991, Design Cabinet CZ společně s Asociací středních a vyšších odborných škol s výtvarnými a uměleckořemeslnými obory, zúčastněnými univerzitami a vysokými školami a ve spolupráci s přípravným výborem Unie průmyslových designérů ČR, občanským sdružením CZECHDESIGN.CZ a Unii výtvarných umělců ČR vyhlásil celostátní soutěž o Národní cenu za studentský design 2008. Cílem soutěže je trvalé monitorování, dokumentace, hodnocení a prezentace tvorby studentů studujících na území ČR. Hodnoceny budou semestrální, klauzurní, maturitní, diplomové a jiné studentské práce z oblasti designu, které vznikly po 1. 1. 07. Registrační poplatek je 1 000 Kč, bez doporučení školy 1 500 Kč. Práce budou hodnoceny v kategorii středních škol a v kategorii vysokých škol; ocenění Výborný studentský design 2008 a Dobrý studentský design 2008 budou udělena v obou kategoriích, Národní cena za studentský design 2008 jediná.

Do soutěže bylo do uzávěrky 30. 6. 08, přihlášeno 120 prací. Vernisáž a vyhlášení výsledků a udílení cen proběhne 22. 10. 08 v Design Ca-

Úspěch studentky v sůtaži na plagát: Študentka Katedry dizajnu FU TU Košice Bc. Ivana Lenčíková získala 2. miesto v medzinárodnej sůtaži na plagát organizovanej Európskou asociáciou koordinátorov ERASMUS 8.>10. 5. 08 v Lisabone PT

binetu CZ, tj. ve výstavních prostorách Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, Václavské n. 31, Praha a potrvá 23. 10.>14. 11. 08. Výstava má být putovní (Brno, Zlín, Ústí n. L., Plzeň aj.) a je nabídnuta k prezentaci v zahraničí. K výstavě bude vydán katalog, výsledky soutěže budou také prezentovány na webových stránkách Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství/Design Cabinet CZ, na webových stránkách spoluprádajících institucí a škol, CZECHDESIGN.CZ, UVU ČR, UPD ČR, na partnerských webových stránkách a v případě zájmu i na webových stránkách jednotlivých škol nebo ateliérů. Odborná porota soutěže Národní cena za studentský design 2008 / The National Award for Students' Design 2008 má složení: Vyhlášovatel – Design Cabinet CZ. Spoluorganizátoři – PhDr. Jan Sehnal, prezident Asociace středních a vyšších odborných škol s výtvarnými a uměleckořemeslnými obory a ředitel VOŠG a SOŠG, Hellichova ul. Praha; M.A. Ivan Dlabač, prezident UPD ČR, vedoucí ateliéru Design I VŠUP a šéf studia Divan; UVU ČR, Asociace interiérových architektů ČR: prof. akad. arch. Jan Fišer; CZECHDESIGN.CZ: MgA. Veronika Loušová. Zástupci škol vítězů předchozího ročníku soutěže – VŠUP, obor design: Eva Eisler, vedoucí ateliéru K.O.V. (koncept, objekt, význam); VŠUP, obor grafika: MgA. Petr Babák, vedoucí ateliéru Grafický design a nová média; VOŠ a SUPŠT Brno, obor textil, oděv: vedoucí oddělení oděvního textilu akad. mal. Marcela Čapkovičová-Kocáková; nositel Národní ceny za studentský design 2006: MgA. Ondřej Václavík, studio Design-Brothers. Odborná veřejnost / designéři partnerských designérských firem – M. A. David Karásek, spolumajitel a designér firem mmcité, Egoe; MgA. Ladislav Škoda, šéfdesignér firmy Tescoma; akad. soch. Rony Plesl, Studio Rony Plesl, vedoucí ateliéru Sklo VŠUP; akad. soch. Jiří Laštovička, designér porcelánky Thun; MgA. Jan Čapek, designér; Mgr. Lada Hubatová-Vacková, Ph.D., Katedra dějin umění a estetiky, VŠUP; David Kalista, Editor časopisu H.O.M.I.E. Další info – kontakt: PhDr. Lenka Žižková, Design Cabinet CZ, Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, Václavské n. 31, 110 00 Praha 1; T: 222 245 647, 602 350 805; E: zizkova@designcabinet.cz

Na snímku jury soutěže Tolerance ve Skopje

Výsledky studentské soutěže plakátů Tolerance...

První mezinár. studentskou soutěž plakátu Skopje 2008 s tematikou *Tolerance – celosvětový problém* vyhodnotila mezinár. jury pedagogů: **Lech Majewski** PL, Karel Míšek CZ, Yasha Rozov IL, Savas Cekic TR a Ryszard Kajzer PL. Ceny: 1. Aleksandra Siekierko 1 000 € + Adobe Photoshop; 2. Ana Todorovska 650 € + Adobe Photoshop; 3. Uri Peleg 350 € + Adobe Photoshop a 7 čestných cen: Ahmet Berat Pekmezci TR, Alziga Aljaz SI, Dong Huang CN, Katja Korinsek SI, Lucie Zelená CZ, Matjaz Vitez SI a Yonza Karakas TR. Vybrané plakáty jsou ke zhlédnutí na výstavě ve Skopje MK (27. 6.-5. 7. 08), poté ve Varšavě, Istanbulu a v Praze. Soutěž bude vypsána i příští rok s novým tématem, sledujte informace až budou zveřejněny.

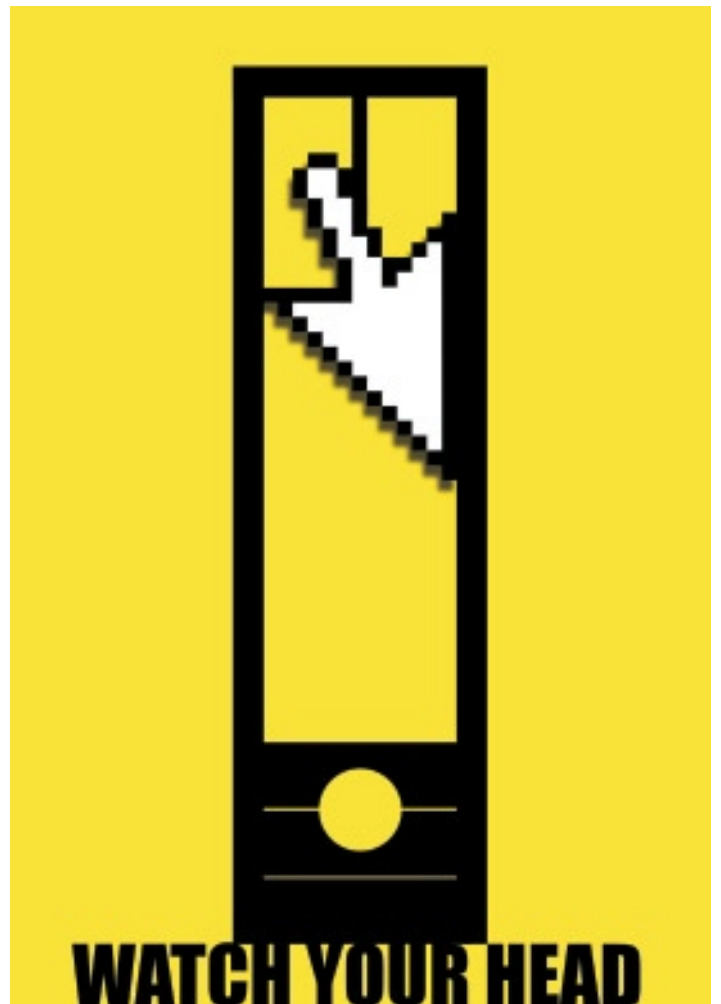
Napravo ukážka práce z druhého ročníka Ateliéra dizajnu vizuál. komunikácií (Katedra dizajnu, FU TU Košice) na tému „drogy a vysokoškolsáci“ – Roman Mindek: plagát Gilotína

Absolventi 2008

• **Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí n/L**, Fakulta užitého umění a designu, Velká Hradební 13, 400 01 Ústí n/L, T: +420-475 285 111, F: +420-475 285 127; www.fuud.ujep.cz. Bakaláři – atel. Digitální média: Pavel Havrda, Veronika Hoangová, Jiří Kudrnáč, Lukáš Nikl a Matyáš Vacek; atel. Fotografie: Aleš Loziak, Lubomír Lukčo a Vojtěch Marek; atel. Grafický design I: Martina Donátová, Jan Fišera a Tereza Melenová; atel. Grafický design II: Petr Beránek, Tereza Cehová, Lukáš Cestř, Tereza Pavelková a Marie Veselá; atel. Vizuální design: Robert Fiškanďl a Petra Martinásková; atel. Přírodní materiály: Miroslav Schovanec, Jana Ulehlová, Michaela Venclová; atel. Sklo: Tomáš Abraham, Zdeňka Kořarová, Radana Kubečková, Aneta Nosková a Karina Šimáňková; atel. Textilní tvorba: Zuzana Králová, Lenka Zlatohlávková a Ivana Zochová; atel. Design keramiky: Jan Kótyza, Lukáš Moravec, Lucie Ostráková, Hana Popiolková. Magistři – ateliér Digitální média: Lenka Jakoubová, Barbora Stejskalová a Blanka Svatošová; atel. Fotografie: Tomáš Hruža, Silvie Kolevová a Kateřina Malá; atel. Grafický design I: Erika Huptychová, Jaroslav Ježek, Dagmar Mertová, Lukáš Müller, Jakub Štěpánek, Iva Tattermuschová a Barbora Tylová; atel. Grafický design II: Štěpánka Bláhová a Darina Lepišová; atel. Vizuální design: Klára Barnová; atel. Přírodní materiály: Milan Žák; atel. Sklo: Leona Fejfarová, Michala Rokosová, Michaela Spružinová a Tereza Svobodová; atel. Textilní tvorba: Tereza Šikulová, Irena Voňková; atel. Design keramiky: Šárka Schmelzerová a Roman Šedina.

• **Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně**, Fakulta multimediálních komunikací, Ústav reklamní fotografie a grafiky, Ateliér graf. designu, ved. **doc. PaedDr. Jiří Eliška**, Štefánikova 2431, 760 01 Zlín, T: 576034304; www.utb.cz; E: velevova@fmk.utb.cz. Bakaláři – Tamara Burešová, Svitavy; Lucie Šumberová, Val. Meziříčí; Stanislav Tomšej, Sudoměřice; Barbora Typltová, Kroměříž. Magistři – Lucie Gazdošová, Zlín; Eva Havelková, Zábřeh; Andrea Hrušková, Brno; Petra Jiroušková, Rožnov p/Rad.; Filip Urban, Kroměříž; Martin Zouhar, Ostrov u Macochy.

• **Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojního inženýrství**, Ústav konstruování, Odpor prům. designu, Technická 2, 616 69 Brno, T: 541142544; http://uk.fme.vutbr.cz., ved. **OPD doc. Ing. Jan Rajlich**: Magist. st. (design viz. komunikací) – Jan Zainer, Val. Klobouky.

• **Technická univerzita v Košiciach**, Fakulta umění, Katedra dizajnu, Letná 9, 042 00 Košice, www.tuke.sk, Ateliér dizajnu vizuál. komunikácií, ved. **ak. mal. doc. Jozef Haščák, Art.D.** Magistři – Ivana Kleinová, Spišská N. Ves; Katarína Beňová, Moldava n. Bodvou; Barbára Kovalová, Košice; Martin Vančík, Košice; Monika Murinová, Košice. Bakaláři – Martina Havlicová, Košice; Marcela Olšavská, Michalovce; Zuzana Kurucová, Košice; Peter Lisoň, Košice; Marek Čecho, Košice.

• **Střední prům. a umělecká škola a Vyšší odborná škola**, Brandlova 32, 695 01 Hodonín. Obor Propagační grafika, ved. **ak. mal. Dagmar Kučerová**, – Ivan Černek, Skalica; Petra Filipová, Hodonín; Jana Hříbová, Hodonín; Anna Marková, Hr. Králové; Zuzana Pfeiferová, Veselí n. Mor.; Hana Pláteníková, Velké Pavlovice; Kateřina Polanská, Hodonín.

• **Soukromá výtvarná střední škola s.r.o. Písek**, Budějovická 100, 397 01 Písek; T: 382 214 325, skola@svsspisek.cz, www. svsspisek.cz. Obor Propagační grafika. Ved. ak. mal. Petr Štojd, absolventi – Lucie Čadová, České Budějovice; Klára Červená, České Budějovice; Kateřina Drahošová, Horní Vltavice; Jakub Fical, Třeboň; Tereza Halusková, Veselíčko u Lipníka nad Bečvou; Eva Klímková, Soběslav; Adéla Korbičková, Dubné; Lucie Kubičková, Sepekov; Lucie Kurečková, Písek; Jan Mála, Písek; Barbora Kovářová, Strakonice. Ved. ak. mal. Pavel Koch, absolventi – Aneta Mikulová, Pelhřimov; Andrea Nedorostová, Velečín; Dagmar Paulová, St. rakonice; Michaela Peřinová, České Budějovice; Kateřina Pravdová, Milovice; Barbora Průchová, Sušice; Zuzana Pšeničná, Kovářov; Eliška Raabová, Písek; Lukáš Rothschedl, Netolice; Lenka Smolová, Mirovice; Marek Šimpach, Pelhřimov; Kristýna Štastná, Český Krumlov.

(pokračování příště)

Výstavy / akce

Výstava studentů průmyslového designu VUT Brno
Již tradiční výstavu nazvanou tentokrát *Ateliér C94* přichystalo pro návštěvníky brněnské Technické muzeum. „Diplomky“ 19 studentů ÚK FSI Vysokého učení technického představují nové přístupy ke vzhledu takových věcí, jako je domácí kino, auto, zemědělská samojízdná sekačka, rentgen, zubařské nebo kadeřnické křeslo či golfový vozík. Expozice designérských vizualizací a modelů trvá 18. 6.-30. 8. 08.

Vizuální design v Café Therapy a v Altánu Klamovka

Ústecký ateliér Vizuální design (FUD UJEP) se v červnu prezentoval pracemi svých studentů v pražském Café Therapy a pro svou podzimní výstavu v miniaturním, čímž útulném Altánu Klamovka chystá originální jednorázovou expozici. V Café Therapy, provozovaném o. s. Sananim, se objevila kolekce s názvem *Semestrální sebezpyt*, která, jak v neformálních úvodních proslovech ocenili zástupci Sananimu Jiří Richter a Kamil Kalina, dokonale zapadla do systému terapeutických programů, jimiž se snaží Sananim vrátit své pacienty do slušného života. *Semestrální sebezpyt* v sobě totiž nese tři zásadní úkoly: za prvé se studenti museli celý semestr portrétovat (pěkně ručně, žádné digitálie), za druhé o sobě napsali esej nebo povídku či jiný literární útvar, a za třetí vše, co o sobě zjistili, skryli před světem do tajenky originální křížovky. Ty nakonec měly podobu proměnné žaluzie, jídelního lístku, záznamu o výsledku, povlečení, plavek nebo celostátního pátrání.

-pb-

Prezentace Semestrálního sebezpytu Ateliéru Vizuální design FUD UJEP se při zimních klauzurách změnila v show, na kterou se dnes vzpomíná. Na horním snímku vedoucí ateliéru Pavel Beneš se studentkami Ulverovou a Zubačovou a s křížovkou Kateřiny Frůhaufové / Originální prezentaci své křížovky zvolila Kristýna Šálková z 2. ročníku (vlevo dole) / Studenti obhajují svou klauzurní práci (vpravo)

FUD ve Veletržním paláci

Ústecká Fakulta umění a designu se bude v listopadu 2008 prezentovat v pražském Veletržním paláci výstavou k 15. výročí založení fakulty na UJEP v Ústí nad Labem. Protože na fakultě působí několik členů SBB, není od věci se obávat nejlepšího!

-pb-

Kaligrafie ze seminářů Písmo a typografie 2004–2008

Po Vizovicích (viz SBB 33, s. 11) se výstava Ateliéru grafický design FMK UTB ve Zlíně a jejich pedagožky M.A. Lenky Baroňové přesunula na hrad Malenovice, 24. 4.>30. 6. 08.

Diplomové a klauzurní práce 2008 na VŠUP Praha

Na Vysoké škole uměleckoprůmyslové se v červnu opět vystavovaly diplomky (>2. 7. 08). Jednotlivé katedry také vyhlásily své ceny. Vítězem Ceny Katedry designu se stal Daniel Golík, Ateliér Design výrobků I, za diplomovou práci Školní set a Ceny Katedry grafiky Jan Kloss a Jakub Korouš, Ateliér Grafický design a vizuální komunikace, za klauzurní práci typografický projekt „Curve It“ a PlusMinusLabel.

Laboratoř designu

Jak jsme avizovali v minulém čísle SBB – „*Laboratoř designu*“ je tu!!! Školám v ČR a SR v ní nabízíme publikování článků, případových studií apod. pedagogů, akad. pracovníků a studentů zejména doktorského studia v rozsahu cca jedné tiskové strany SBB (tj. max. 4 str. RKP – celkem do 7 000 znaků včetně titulu, klíčových slov a anotace, v případě obrázků adekvátně zmenšit text). Jednotný poplatek za otištění 900 Kč prosíme poukázat na účet SBB u KB Brno-město č. 79738-621/0100 do termínu uzávěrky příslušného čísla. Články dodané redakci SBB musí mít atributy vědeckého článku: název v českém nebo slovenském jazyce a jeho překlad do angličtiny, 5 klíčových slov, anotaci v anglickém jazyce o rozsahu do 300 znaků; obrazové přílohy v tiskovém formátu (.tiff, .jpg, .pdf; 300 dpi). Dodané články musí být již recenzované, jméno recenzenta uveďte. Řiďte se prosím formální obsahovou úpravou podle článku, kterým *Laboratoř designu* zahajujeme – viz následující strana. Redakce SBB si vyhrazuje právo článek neotisknout v případě nedodržení daných podmínek.

Akademická redakční rada SBB

Do ARR SBB byli navrženi pedagogové z vysokých škol v ČR a SR – docenti a profesori – v oborech průmyslový a grafický design. Přinášíme předběžný seznam členů ARR: doc. ak. soch. Alexius Appl, **doc. PaeDr. Jiří Eliška, doc. ak. mal. Jozef Haščák, ArtD., doc. ak. mal. Pavel Choma**, doc. Ing. Jaroslav Jarema, CSc., doc. ak. mal. Karel Mišek, Ph.D., doc. ak. mal. Josef Mištera, **doc. Ing. arch. Jan Rajlich, prof. ak. mal. Jan Solpera**, prof. ak. mal. Stanislav Stankoci, prof. ak. soch. Pavel Škarka, prof. ak. mal. Rostislav Vaněk, **prof. Ing. arch. Zdeněk Ziegler** (další stav ARR uvedeme příště).

Článek Laboratoře designu

Principy trvale udržitelného rozvoje v designu / Principles of Sustainable Design

Klíčová slova: sustainable design, trvale udržitelný rozvoj, ekologie, fair trade, pasivní domy, nízkoeenergetický, ohodnocení životního cyklu
Annotation: The article deals with the expression Sustainable Design not only in terms of ecology but in the economical and social region as well. It briefly describes some of the basic principles of Sustainable Design.

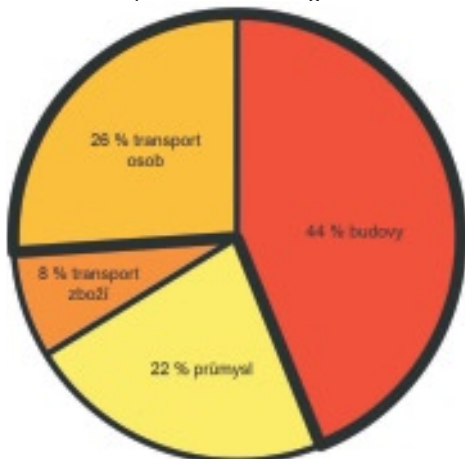
Výraz sustainable design se v současnosti objevuje čím dál častěji jak v odborných kruzích, tak v médiích. Vysvětlení tohoto pojmu však není tak jednoduché. Nabízí se překlady jako „zelený design“ nebo „design s ohledem na životní prostředí“. Vhodnější je však označení „design s ohledem na trvale udržitelný rozvoj“. Jde totiž o systém principů navrhování s ohledem nejen na ekologickou, ale i ekonomickou a společenskou udržitelnost. Sustainable design zasahuje do všech sfér lidské činnosti – od návrhů běžných předmětů každodenní potřeby, oblečení přes produkci a distribuci potravin, architekturu až po plánování měst, dopravních tras a systémů či krajinné inženýrství. Hlavním významem sustainable designu je právě udržitelnost. Dopad činnosti člověka se často označuje jako „ekologický otisk“ nebo „ekologická stopa“. Její velikost ukazuje, jaký díl planety Země potřebuje lidstvo k pokrytí svých potřeb, a to jak energetických, tak materiálových, ale také k absorpci odpadů lidmi vyprodukovaných.

V současné době je ekologický otisk lidské populace o 23 % větší, než dokáže Země regenerovat. Prakticky to značí, že pokud bychom i nadále chtěli žít způsobem, jakým žijeme, potřebovali bychom jednu a čtvrt planety k pokrytí našich potřeb. Také lze říci, že trvá jeden rok a tři měsíce, než planeta regeneruje jednorocní lidskou činnost. Vliv na velikost otisku mají především potřeby jedinců – energetická náročnost bydlení, dopravy, spotřeba materiálů, výrobků a produktů, nakládání s odpady, ale také jejich původ, stejně jako původ a druh produkce potravin.

Proto nestačí navrhovat pouze s ohledem na nízký ekologický dopad výrobku při jeho používání – přestože je používání například hybridních pohonů v automobilech ekologické, tím, že je všichni začneme používat, planetu nezachráníme.

Udržitelnosti lze dosáhnout na různých úrovních. Britský architekt Sir Norman Foster zmínil na konferenci *Digital Live Design* v Mnichově v lednu 2007 následující údaje: „Spotřeba energie města moderní průmyslově rozvinuté společnosti se skládá ze 44 % energetické spotřeby budov, z 22 % spotřeby průmyslu, z 26 % spotřeby pro dopravu osob a z 8 % spotřeby pro dopravu zboží. Z toho plyne, že 70 % spotřeby energie závisí na urbanistickém designu měst.“ [Foster 2007] Velký vliv na velikost ekologického otisku mají i systém a energetická náročnost bydlení. Nízkoenergetická architektura je cestou, jak snížit

energetickou spotřebu bydlení – moderní pasivní domy mají ve srovnání se stavbami ze 70. let až desetinou energetickou náročnost. Toho lze docílit kvalitní izolací, řízeným větráním, rekuperací tepla apod. I zde je však třeba zohledňovat ostatní faktory udržitelnosti – poslední dobou se přechází na přírodní izolační materiály, energetickou spotřebu při

stavbě budovy pokryjí fotovoltaické články, jež se posléze stanou součástí budovy.

Je tedy třeba hledět nejen na ekologickou nenáročnost provozu, ale také na metody a postupy výroby, materiály použité při výrobě a jejich dopad, stejně jako metody likvidace. Proto je třeba sledovat takzvaný Life Cycle Assessment, neboli ohodnocení životního cyklu. Jde o sledování životního cyklu výrobku nebo materiálu od vytěžení surovin přes výrobu, dopravu, prodej, užívání až po likvidaci odpadu. Často se tato cesta označuje jako Cradle to Grave neboli od kolébky k hrobu. Nabízí se však i cesta Cradle to Cradle, tedy od kolébky ke kolébce. Již nepotřebné produkty nebo materiál je možné využít za jiným účelem, než k jakému byly určeny. Jako příklad uvádím práci produktového designéra Jorre van Asta: navrhl set víček na různé staré sklenice od marmelád nebo okurek, která jim propůjčují nové funkce a neotřelý vzhled (*viz obr.*).

Je třeba věnovat pozornost i složení materiálů použitých pro výrobu produktů. Firma Apple byla organizací Greenpeace častokrát kritizována kvůli svému iPhoneu – z pohledu dopadu na životní prostředí je zastaralý a zatracují jej za vysoký obsah toxických prvků. Na rozdíl od iPhoneu sklízí chválu MacBook Air (*viz obr.*) – obrazovka byla vytvořena bez použití rtuťových a arsenových sloučenin, tištěné obvody jsou z netoxického PVC a podobně. Další „zelenou devizou“ firmy Apple jsou její obaly – zvláště u již zmiňovaného modelu MacBook Air.

Obalový design je důležitým odvětvím sustainable designu. S rostoucí životní úrovní roste i spotřeba produktů a s tím je spojen nárůst spotřeby obalů. Je třeba navrhovat obaly co nejmenších možných rozměrů s použitím minima materiálů při zachování požadovaných nároků nejen na pevnost, ale i vzhled. Odlehčení obalu se týkalo například lahví piva Grölsch – za poslední dva roky byly láhve odlehčeny o 23%. Dále je možno používat recyklované materiály, a to nejen materiály papírové, ale například i recyklovaný PET, který se doposud využíval jen mimo obor obalového designu.

S obalovým designem je úzce spojen grafický design. Jeho primární funkcí v sustainable designu je osvěta, propagace a výchova. Nejde pouze o ekologické postery, ale například i o dětské knihy, grafiky na oblečení. Za zmínku stojí mezi jinými nákupní taška Anyi Hindmarch pravíci „*Nejsem plastická taška*“, jež překročila funkci nákupní tašky a stala se vyhledávaným módním doplňkem (viz obr. na s. 14). Sustainable design se netýká pouze principů ekologických, ale i ekonomických a společenských. Kvůli tomu vzniklo například hnutí Fair Trade – „spravedlivý obchod“. Známkou Fair Trade na výrobku označuje, že produkce a výroba mají nízký ekologický dopad, zaručuje také spravedlivý přístup k dělníkům a rolníkům – svou práci dostanou řádně zaplacenou, k práci se nevyužívají děti a podobně. Pokud hovoříme o sustainable designu, nelze mluvit pouze o zeleném designu, ale je třeba přemýšlet v širších souvislostech. Důraz je třeba klást především na změny v rovině ekologické, plně udržitelnosti však takto dosáhnout nelze. Změny se musí týkat i sféry společenské a ekonomické. Vznikne tak široký mezioborový systém principů zasahující do všech sfér lidské činnosti.

Literatura

- ČSN 73 0540 „Teplná ochrana budov“, 2005 • Design Week, Vol. 23, No. 21 – příl. Sustainable Design, Londýn, 2008 • FOSTER, N.: „Building the Green Agenda“, Digital Life Design, Mnichov, 2007
- POPOVIČOVÁ, J.: „Šance pro třetí svět v nákupním košíku“, www.ekobydleni.eu, 2008 • SCHUMACHER, E. F.: „Small Is Beautiful: Economics As It People Mattered“, Hartley & Marks, 2000 • <http://www.ekobydleni.eu/> • <http://sustainabledesignupdate.com/>

O autorech článku: Ing. Michal Žarníkov (doktorand na Odboru průmyslového designu ÚK FSI VUT Brno), doc. Ing. arch. Jan Rajlich (školitel) / Recenzent: ak. soch. Miroslav Zvonek ArtD.

Zprávy ze zahraničí

Soutěže – nové akce

Soutěž EIDD Design for All (*Design for All (Design pro všechny)*), tj. design se sociálním zaměřením, je tématem nově vyhlášené soutěže schválené Icogradou (International Council of Graphic Design Associations); organizátory jsou Design for All Italy IIDD a Design Center Bologna.

Účastnit se je možno ve 3 kategoriích (pouze 1 dílo autora v každé kat.). 1. kat. plakát 70×100 cm (.pdf); 2. kat. institucionální video 30 s (.avi) a 3. kat. guerrilla marketing / street art (.pdf). Zaslát elektronicky na adresu: [ftp.design-center.it](ftp://ftp.design-center.it); username: designcenter; password: centerdesign. K označení příspěvků je třeba použít číselný kód – viz podmínky účasti. **Uzávěrka: 31. 8. 08.** V porotě soutěže zasednou Finn Petrén (prezident EIDD Design for All Europe), David Berman (člen výk. výboru Icograda), Avril Accolla (viceprezident EIDD Design for All Europe), Marco Berveglieri (nakladatel Red Publishing), Giovanni Anceschi (profesor IUAV Benátky, předseda Poradního výboru Design Center Bologna), Carlo Branzaglia (profesor Bologna Academy of Fine Arts; ředitel EIDD pro Itálii). Uděleny budou 1., 2. a 3. cena a vybráno 20 prací v každé kategorii, dále zvláštní cena pro studenty a Icograda Excellence Award. Bude vydán katalog a uskutečněna putovní výstava, která bude mít premiéru v Turíně IT (Torino / World Design Capital) v Accademia Albertina di Belle Arti, září>říjen 08. Info – E: competition@design-center.it; www.designforalleurope.org

bid_08
bienal
iberoamericana
de diseño

Bid_08

DIMAD Designerská asociace v Madridu ES a Poradní výbor BID vyzvali latinskoamerické designéry k účasti na 1. Iberoamerickém bienále designu.

Výstava bude každé dva roky v Madridu v Central de Diseño de Matadero Madrid a poté bude putovat po různých státech. Již v listopadu 07 zástupci 14 zemí podepsali dokument „Madrid Statement“ o organizování tohoto bienále. **Uzávěrka 31. 7. 08.** Info: DIMAD – Central de Diseño, Paseo de la Chopera, 14, 28045 Madrid, ES; T: +34 91 474 67 80; F: +34 91 474 63 68; E: info@bid-dimad.org; www.dimad.org

7. ročník Francisco Mantecón Poster Design Prize

Španělská vinařská společnost Bodegas Terras Gauda vypisuje už po sedmé anonymní soutěž na plakát, pojmenovanou po tvůrci identity této firmy. Téma není omezeno, na plakátu je třeba použít logo firmy, max. 2 práce vytištěné 50×70 cm + na CD, příloha, anonymní obálku s pseudonymem, v obálce: jméno, kopie obč. průkazu, adresa, e-mail ap., písemný souhlas s podmínkami. **Termín dodání je 30. 9. 08 do 18 h.** Práce vyhodnotí jury: Pilar Barreiro Mosquera (filoložka a vdova po Francisco Mantecónovi), Peret (designér, nositel Národní ceny za design), Enrique Costas Rodríguez (generál. ředitel Bodegas Terras Gauda), Pablo Guimón (koordinátor El País Semanal), Paulino Novo Folgueira (filolog) a Thomas Pion (vítěz ročníku 2007). Na slavnostním vyhlášení koncem roku vítěz obdrží 10 000 € a dva další autoři po 2 000 €. Zaslát doporučeně na A: Bodegas Terras Gauda, S. A., Carretera de Tui-A Guarda, km. 46, O Rosal – 36760 Pontevedra, ES. Info na www.terrasgauda.com; www.franciscomantecon.com; E: comunicacion@terrasgauda.com; T: +34-902922252; F: +34-986621084

2008 Taiwan International Design Competition

Tchajwanské centrum designu – Taiwan Design Center – je přidruženým členem Icogrady. Nedávno bylo TDC pověřeno uspořádáním prvního „inauguračního“ kongresu IDA v r. 2011 v Taipei. IDA – International Design Alliance vznikne sloučením designérských světových organizací Icograda, Icsid a IFI (mimořádně proces sloučování započal r. 2002 v Brně a prakticky po 10 letech má být završen). Letos TDC vyhlásilo mezinárodní soutěž pro mladé designéry a studenty na téma „In/Out“ ve 4 kategoriích: profesionálové – design, studenti – produktový design, vizuální design a digitální animace. Vítěze vybere mezinárodní jury 10. 9. 08 a jejich práce budou vystaveny 4.>19. 10. 08 v Taipei. Hodnocení proběhne podle těchto hledisek: kreativita 50%; kompozice, estetika, celistvost designu 30%, technika 20%. Z cen jmenujme např. první c. v prof. kat. 16 500 a ve stud. kat. 13 000 USD (ceny celkem více než 100 000 USD). Uvádíme tuto informaci, i když termín přihlášek 1. 7. 08 již uplynul, zaznamenejte si kontakty, obdoba soutěže má být vypsána i příští rok. A: Taiwan Design Center (TDC), F, Bldg. G, 3-1 Park Str., Nangang Taipei 115, TW; F: +886-2-2655 8299; E: tfdc2008@gmail.com; <http://tidc.boco.com.tw>; Student Section / National Taiwan Normal University, Cultural & Creative Industries Center, 6, Lane 5, Cingtian St, Da-an District, Taipei 106, TW; F: +886-2-2322-5042; E: ccic.ntnu@gmail.com

Soutěže – výsledky/výstavy

100 beste Plakate 07 DE-AT-CH v Berlíně

Plakáty vytvořené v roce 2007 v Německu, Rakousku a Švýcarsku bylo možno poslat do každoroční soutěže 100 nejlepších plakátů – *100 beste Plakate 07 Deutschland Österreich Schweiz*. Práce rozhodl v únoru 5členná porota Gesine Grotrian-Steinweg (Fons Hickmann m23 GmbH, Berlín DE); Sigi Ramoser (Sägenvier DesignKommunikation, Dornbirn AT); Georg Staehelin (Zürich CH); Matthias Wittig (fernkopie grafische gestaltung, Berlín DE) a Ralf Zilligen (BBDO, Düsseldorf DE). Výstava oceněných se konala 12.>25. 6. 08 ve spolupráci s Kunstbibliothek der Staatlichen Museen zu Berlin v Kulturforum Potsdamer Platz, Matthäikirchplatz 4–6, 10785 Berlín, DE. Rovněž byl vydán katalog *100 beste Plakate 07 Deutschland Österreich Schweiz*, text německy/anglicky, 256 str., 21×24 cm, pevná vazba, 34,80 €, ISBN 978-3-87439-750-6, úprava: Gerwin Schmidt / Timo Thurner, texty Gesine Grotrian-Steinweg, prof. Henning Wagenbreth a prof. Alex Jordan, kat. obsahuje všechny oceněné plakáty, medailony porotců a oceněných autorů, vydal Verlag Hermann Schmidt Mainz 2008; www.100-beste-plakate.de; www.typografie.de

Ceny 19. festivalu plakátů Chaumont 2008

Jury mezinárodní soutěže Majid Abbasi IR / předseda, Nicholas Blechman US, Kiko Farkas BR, Igor Gurovich RU, Paulina Matusiak NL se sešla 23. 5. 08 v Chaumontu FR a z cca 100 vystavených plakátů vybranych výběrovou porotou (Yuan Youmin, Carolina Glazenburg, Vincent Perrotet a Christophe Jacquet dit Toffe) udělila tyto ceny: 1. c. Annik Troxler CH, „*Intimities*“; 2. c. Erich Brechbuehl CH, „*Die Arabische Nacht*“; 3. c. Masayuki Terashima JP, „*Masayuki Terashima poster exhibition*“ a Icograda Excellence Award Piotr Młodziejowski PL, „*Hamlet*“. Jury soutěže „*Students, all to Chaumont*“ Pierre Bernard,

Celine Debrenne, Livia Marchand, Philippe Delangle a Marie Bruneau (všichni FR) udělila 1. c. Kerstin Goehlich & Susanne Probst, HFG Offenbach DE; dvě 2. c. David Rabau, St Lucas, Bruxelles BE a Valentin Adam, ENSAAMA-Olivier de Serres Paris; tři 3. c. Mimosa Echard, ENSAD Paris, Kagna Toung, ESAD Strasbourg a Sandrine Nugue, ENSAD Strasbourg, dále ceny studentského workshopu 1. c. Srison Nuntapon, ESA Epinal; 2. c. Julie Menuet Le-Her, ESAC Pau a dvě 3. c. Sandra Ghosn, ENSAD Paris a Chiyon An, ESA Epinal (všichni FR). International Poster & Graphic Arts Festival of Chaumont 2008 se konal 24. 5.>6. 7. 08.

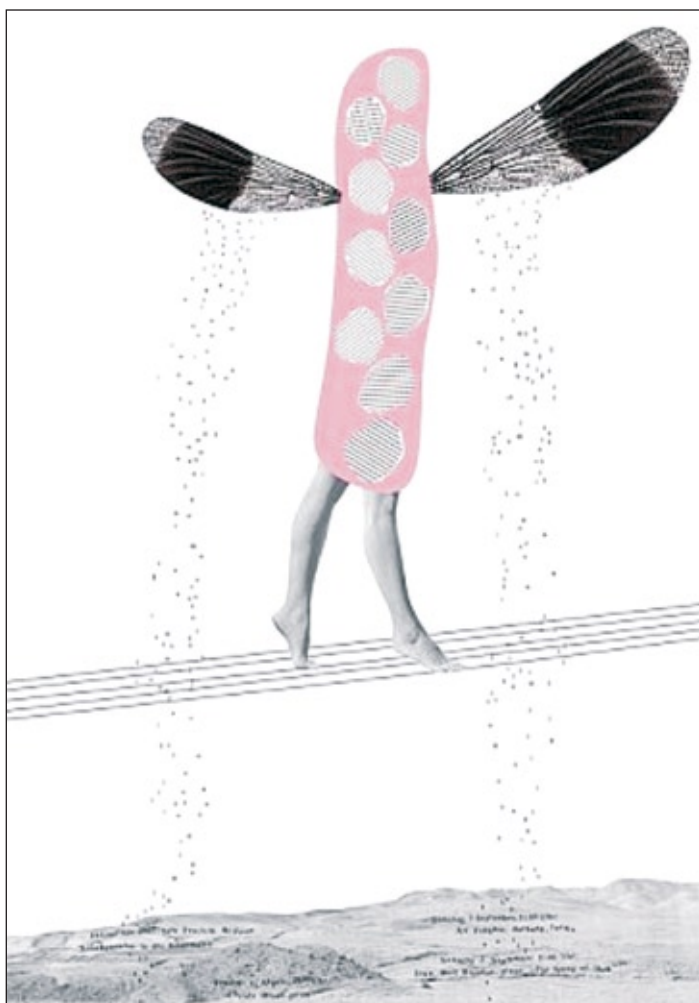
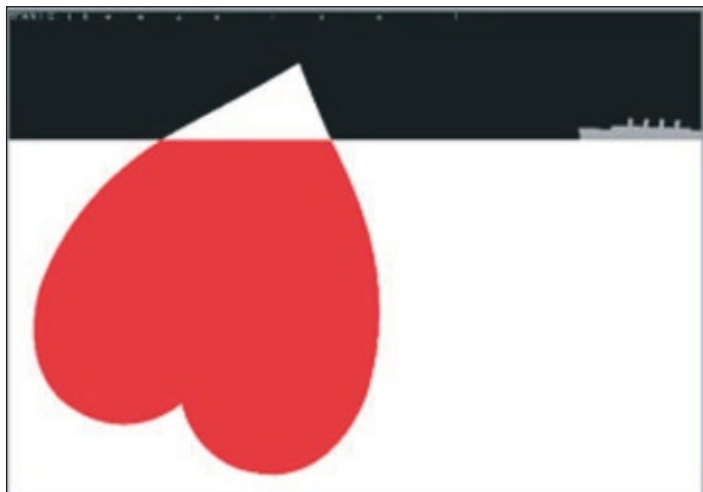
Vítězové 21. mezinár. bienále plakátu Varšava 2008

Jury 21. bienále – předseda **Uwe Loesch** DE, **Xavier Bermúdez** MX, Tomasz Boguslawski PL, Jianping He DE, Anette Lenz FR, Marcin Wladyka PL – udělila tyto ceny: Kat. A / ideologické plakáty – Zlatá medaile Mark Gowing AU, *Oil Kills Peace*; Stříbrná m. Alain Le Querrec FR, *They are Just People Only with Down Syndrome*; Bronz. m. Christophe Gaudard FR, *Day Against Violence Made to Women*; Kat. B / kulturní plakáty – Zlatá m. Ronald Curchod FR, *King Lear*; Stříbrná m. Andrey Logvin RU, *10 Years of the National Centre for Contemporary Art Kaliningrad Branch*; Bronz. m. Sebastien Courtois, Nous Travaillons Ensemble FR, *Open Doors Ginkgo 2007*; Kat. C / komerční plakáty – Zlatá m. Yumiko Meya JP, *Beauty, Neo*; Stříbrná m. Gaku Ohsugi JP, *Masatex Japan Fabric Collection 2008*; Bronz. m. Yukimi Sano JP, Blue Dot; Kat. D / debut – Zlatý debut Henryka Tomaszewského Anita Wasik PL, *Corporation Abuse*; 2 čestná uznání Malte Reinisch DE, *No I.D. Only Face* a Anna Szczepanska PL, *Fashion Victims*; Icograda Excellence Award – Pierre Mendell DE, *The Flying Dutchman*; Čestná c. Józefa Mroszczaka Joanna Gorska a Jerzy Skakun PL, *Shut up and Shoot me*; Cena STGU – Kleon Medugorac DE, *Ein Plakat ist wie 100 Anzeigen*.

Ceny 5. sofijského mezinár. trienále scénického plakátu

Teprve nyní jsme zaznamenali výsledky Trienále v Sofii BG. Mezinár. porota (**Tapani Aartomaa** FI, Michal Batory FR, Bojidar Ikonov BG, Bojidar Ionov BG, Roman Kalarus PL, Ivaylo Mirchev BG, **Felipe Tabora** BR a **Shigeo Fukuda** JP) se sešla v říjnu 07 a udělila tyto ceny: Grand Prix a plastika „Zlatý plakát“ Lex Drewinski DE (*Titanic*), dvě ceny a bronz. plakety Michal Minor PL a Henning Wagenbreth DE, Cena pro ml. umělce Margarita Doncheva BG, Cena Hristo Boytcheva Lyuba Tomova BG a Nikolay Mladenov BG, Cena města Dimitrogradu pro bulharského umělce Mila Lozanova BG. Mezi vystavujícími z 32 zemí jsme našli tyto členy SBB: **Karel Aubrecht** CZ, **Lech Majewski** PL, **Phil Risbeck** US, **João Machado** PT, **Kari Piippo** FI, **Todor Vardjiev** BG, **Melchior Imboden** CH a **Niklaus Troxler** CH. Zajímavostí nesporně byla účast grafiků z mnoha arabských zemí, mj. 33 autorů z Jordánska (Department of Fine Art, Applied Science University, P.O. Box 55, Amman 11 931, Jordan; dodah@hotmail.com). Katalog Trienále s reprodukcemi všech vystavených plakátů je k dostání za 20 € + poštovné 20 €. Info: International Triennial Of Stage Poster Sofia, 6 Shipka Str., 1504 Sofia, BG; T/F: +359-2-9431044; E: dari@omega.bg; www.triennial.orbitel.bg

Z oceněných plakátů: Dole Grand Prix ze Sofie – Lex Drewinski, nahoře stříbro z Varšavy – Alain Le Querrec, vpravo 1. cena z Chaumontu – Annik Troxler a na s. 17 dole 1. cena z Vídně Martina Schönherr (© QWIEN Kultur) / Nahoře na s. 17 Grand Prix Cannes Lions – Turner Duckworth

Cannes Design Lions 2008

Začátkem června 08 byly na Mezinárodním reklamním festivalu Cannes Lions oznámeny výsledky soutěže Cannes Design Lions 2008 v nově zavedené kategorii Design. Grand Prix získal JVS Coca-Cola – autor Turner Duckworth, London & San Francisco UK/US a to ze 140 finalistů. Dále bylo uděleno 12 zlatých, 13 stříbrných a 16 bronzových cen. Design Lions jsou oslavou kreativního užití designu jako prostředku ovlivnění spotřebitele a pomoci v komunikaci se značkou a výrobkem. Více info viz: Cannes Lions International Advertising Festival, Greater London House, Hampstead Road, London NW1 7EJ, UK; F: +44-(0)-20-77284030; www.canneslions.com

Homo : Faul

Qwien Kultur vypsala evropskou soutěž o plakát k MS2008 ve fotbale na téma homosexualita. Z tiskovin soutěže vybíráme: „Vydeme-li z úvahy, že z 500 profesionálních fotbalistů je pět procent homosexuálů (tak jako v celkové populaci), muselo by v rakouské bundeslize hrát 25 homosexuálních hráčů. V Rakousku však neexistuje ani jediný profesionální fotbalista, který by se ke své homosexualitě otevřeně přiznal. Špatná hra se považuje za „ženskou“. A ženské chování není přijímáno, je hodnoceno negativně a vytlačováno. To vede k sexismu a homofobii. Váhaví nebo špatní hráči jsou označováni za „holky“

nebo „teplouše“ a protihráčům se nadává do „sviní“. Nejenom na rakouských stadionech patří obnažený machismus k dobrému tónu. Ženy hráčky, fanoušci, předsedkyně a novinářky jsou výjimkou. Ženy fotbalistky jsou „mužatky“ nebo „lesby“. Obavy z nákazy heterosexuálních mužů od homosexuálů jsou velké, proto je zvláštní, že fotbal je se svým objímáním, obranou těla na tělo a neustálým držením soupeře sport s velkou mírou dotyků. Po gólu se všichni objímají a tisknou k sobě, ale to platí jen tehdy, pokud hráč nehledá tělesný kontakt s muži v soukromém životě. Je tedy nutno něco dělat. Qwien Kultur chce u příležitosti MS2008 v obrazu města prosadit, aby se homofobie ve fotbale stala tématem. Evropská soutěž o plakát má toto tabulizované téma během MS2008 otevřít...“ Soutěž „*Proti Homofobii! 50 plakátů proti homosexuální a lesbické nesnášenlivosti ve fotbale*“ měla uzávěrku 30. 4. 08, poté vstupní porota vybrala 50 nejlepších návrhů. Mezinár. porota ve složení Róbert I. Douglas IS, Gerd Eiserbeck DE, Matthias Herrmann AT; Corny Littmann DE; Jimmy Somerville; Tanja Walther AT, Angela Stief AT určila pořadí prvních třech plakátů: 1. c. Martina Schönher AT, 2. c. Artur Chojecki a Kasia Kotakowska PL, 3. c. Stefan Wanka a Klaus Kostenzer AT. Zahájení výstavy a oznámení cen se uskutečnilo 5. 6. 08. Výstava byla otevřena během MS2008 ve veřejném prostoru: Portikus Kunsthalle Wien, Museumsquartier Haupthof, 5. 6.>13. 7. 08. Blížší informace naleznete na www.qwien.at

Grafika v ulici Fontenay-sous-Bois

31. 5. 08 byl zahájen festival „*Graphisme dans la rue (Grafika v ulici)*“. V 16. ročníku, který měl téma THE CITY / město, bylo vybráno 21 plakátů těchto autorů: Aline Battault FR, Sabrina Kaici a Lynton Pepper UK, Parambath Suresh IN, Bartosz Mysza PL, Arnaud Jarsailon FR, Aurore Pouvreau FR, Christophe Deleau FR, Antoine Tiphine FR, Amelie Lemaire FR, Cecilia Philippe FR, Maxime Delporte BE, David Adam FR, Ronald Curchod FR, Luc Dall'armalina FR, Benoni Ceratti Zorzi BR, Pascal Tessier FR, Laura Yates FR/GB, Eric Foucault FR, Vilella Terra BR, Samuel Roux FR, Pierre Kurczewski FR, Coline Malivel FR, Pierre Sauvage FR, Filip Tofil PL, Pascal Colrat FR, Faustine Clavert FR, Palma Campagna a Tomi Scheiderbauer FR. 3 ceny ex aequo = vytištění sítotiskem na formát 160x120 cm: Eric Foucault, Laura Yates a Pierre Sauvage. Graphisme dans la rue, „la galerie de l'école“ d'arts plastiques, 20 rue Dalayrac, Fontenay-sous-Bois FR, 31. 5.>30.6. 08. Info: www.lagaleru.org/PAGES/framegdr.html

První mezinárodní bienále plakátu Chicago

The First Chicago International Poster Biennial bude otevřeno 15. 9.>15. 10. 08. Na Daley Bicentennial Plaza, částí Grantova parku, budou vystaveny práce cca 100 finalistů z 21 zemí, kteří byli vybráni z více než 1 600 zaslaných plakátů. Z členů SBB: **Kari Piippo** FI, **Pierre Bernard** FR, **István Orosz** HU, **Lech Majewski** PL, **Waldemar Świerzy** PL, **Melchior Imboden** CH a **Niklaus Troxler** CH. Slavnostní vyhlášení cen se uskuteční 26. 9. 08. Kontakt: Ms. Aude Charmetant, Chicago International Poster Biennial, 20 West Hubbard Street, 2W, Chicago, IL 60610 USA; T: +1-312 4945250; F: +1-312 4945251; E: aude@legendrerutter.com; <http://chicagobiennial.org>

Informace ze světa designu

Icograda Achievement Awards do Koreje

Icograda udělila 5. 7. 08 ceny Icograda Achievement Awards dvěma Korejcům. Young Hye Lee a Kumnam Baik je získali u příležitosti Icograda Design Week v Daegu KR (4.>10. 7. 08). Prof. Kumnam Baik působí na Sungkyunkwan University, Young Hye Lee je publicistka a nakladatelka. V období 2005–2007 obdrželi toto ocenění Sara Little Turnbull US, Roy Clucas ZA a Farshid Meshghali IR. Icograda Achievement Award oceňuje výjimečnou profesní dráhu a je udělováno jednotlivcům nebo skupinám v uznání výjimečných výsledků v praxi, výuce a propagaci komunikačního designu. Ocenění jsou schvalována výkonným výběrem Icogrady na základě nominace členské organizace Icogrady. U nás Icograda Achievement Awards naposledy udělila u příležitosti 20. Bienále Brno 2002; získali je **Jan Rajlich st.** (nominace výk. výboru Icogrady), **Josef Flejšar** (nom. AUG), **Zdeněk Ziegler** (nom. TDC), **Rostislav Vaněk** (nom. DCČR) a **Dušan Junek** (nom. SBB).

Otevření >60 DESIGN CENTRE v Singapuru

Zatímco u nás bylo DC zrušeno, ve světě se design centra otevírají... S. R. Nathan, prezident Republiky Singapur, 27. 6. 08 oficiálně otevřel „>60 Design Centre“ na polytechnice Temasek. Národní centrum designu označené jako „více než 60“ bylo založeno singapurským Ministerstvem místního rozvoje, mládeže a sportu. Design centrem >60 v Singapuru má sloužit zejména jako zásobárna idejí a řešení životního stylu starších obyvatel a inspirovat výrobu a obchod se za-

měřením na starší generaci (>60). To vše se děje v souladu s hlavními trendy směřování designu v následujícím období vytýčenými světovým kongresem designérských organizací ERA 05 v Kodani, tj. věnování pozornosti stárnoucí populaci. Info: Moses Wong, Director, Temasek Design School, Temasek Polytechnic, 21 Tampines Ave 1, Singapore 529757, SG; F: +65 6789-8165; E: moseswong@tp.edu.sg; www-des.tp.edu.sg; www.greaterthan60.com

První muzeum grafického designu je v Holandsku

Její Veličenstvo Královna Beatrix otevřela 11. 6. 08 Muzeum grafického designu Beyerd Breda NL, první muzeum na světě, které se specializuje výhradně na graf. design. Muzeum nabízí prověřené hodnoty v graf. designu a má se stát základnou pro nové talenty. Ambicí muzea je stát se také národním design centrem... V současnosti má muzeum kolem 35 pracovníků, kteří se starají o jeho chod, a je také spojeno s řadou externích expertů z muzejní oblasti i z oblasti graf. designu, kteří budou zaměstnáváni na bázi projektů. Info: www.graphicdesignmuseum.com

Na fotografii Muzeum Beyerd Breda

Konference – workshopy – akce

Jubilejní bienále plakátu Mexico

Slavnostní vyhlášení cen 10. mezinár. bienále plakátu Mexico bude 27. 10. 08 ve Franz Mayer Museum, México City MX v 19.30 h. Při té příležitosti se 28.>30.

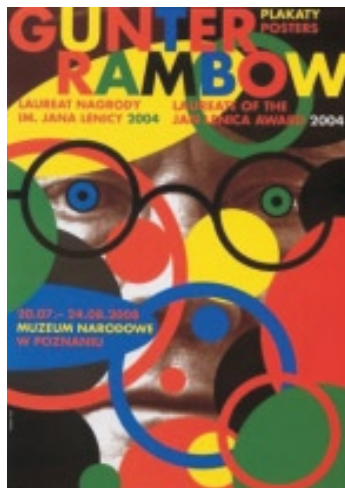
10. 08 bude konat konference *International Design Encounter* v Xalapě, Veracruz MX, spojená s tvůrčími workshopy. Na konferenci vystoupí mj.: **Shigeo Fukuda JP, Felipe Tabor**

brda BR, Gustavo Wojciechowski UY, Germán Montalvo MX, Maria Kurpiak PL, Takashi Akiyama JP, José Luis Ortiz US, Pablo Kunst AR, Mitsuo Katsui JP, Alessandro Manetti IT, Jan Rajlich ml. CZ, Holger Matthias DE, Yossie Lemel IL, Mehdi Saeeidi IR, Francois Caspar FR, Antonio Pérez Níko CU, Felipe Covarrubias MX, René Jacques CA ad. Info – E: admistracion@bienalcartel.org.mx; asistedirector@prodigy.net.mx; tramavis@prodigy.net.mx; www.bienalcartel.org.mx

Výstavy

Gunter Rambow v Poznani

Ředitel Národního muzea v Poznani PL Wojciech Suchocki a kurátor **Zdzislaw Schubert** zahájili 20. 7. 08 výstavu 162 plakátů z let 1960–2008 „Gunter Rambow, laureát Ceny Jana Lenici 2004“. Rambow v r. 1960 založil s Gerhardem Lienemeyerem studio Rambow+Lienemeyer (1969–89 +Michael van de Sand), se kterým získal mnoho cen, mj. zlatou medaili na Bienále Brno 1982. Od roku 2003, kdy odešel do důchodu, stále navrhuje plakáty a pořádá výstavy plakátů autorů z celého světa ve své Galerii v Guestrow DE.

2. 3. 08 Rambow oslavil 70. narozeniny; muzeu v Poznani daroval kolekci svých 300 plakátů. Výstava je otevřena 20. 7.>24. 8. 08. Info – A: Muzeum Narodowe w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 9, PL; www.mnp.art.pl; www.gunterrambow.de/

Krzysztof Ducki a István Orosz v Györu

Výstava plakátů grafiků Krzysztofa Duckého PL/HU a čestného člena SBB **Istvána Orosze** HU se konala v galerii městské knihovny na Herman Otto ut. 22 v Györu HU, 15. 4.>2. 5. 08.

Století olympijských plakátů v Londýně

100 let novodobých olympijských her se stalo tématem výstavy plakátů v Londýně k olympiádě v Pekingu a příští olympiádě v Londýně 2012. O prázdninách můžete v odbočce Victoria & Albert Museum, V&A Museum of Childhood, navštívit výstavu plakátů ze sbírek muzea. K výstavě byl vydán katalog a reprodukce plakátů na pohlednicích. Výstava *A Century of Olympic Posters* je otevřena 17. 5.>7. 9. 08. Kontakt: V&A Museum of Childhood, Cambridge Heath Road, London E2 9PA, UK; www.vam.ac.uk/moc/whats_on/exhibitions/index.html

58 plakátů Expo'58 Brusel

Kdo nestihl 9. 4.>6. 6. 08 výstavu plakátů Expo'58 v Internationaal Presentrum Vlaanderen Antverpy BE, může 26. 10. 08>11. 01. 09 zajet do Affichemuseum Hoorn NL. K výstavě byl vydán katalog péčí Karla Scheerlincka (umělecký historik, specialista na belgické plakáty), Petera Wevera (holandský sběratel Expo'58) a Roberta Lucase (prac. sbírky plakátů AMVC-Letterenhuis). Zastoupeni jsou tvůrci plakátů: Lucien De Roeck, Corneille Hannoset, **Paul Ibou**, Julian Key, Leo Marfurt, Jacques Richez, Charles Rohonyi, Raoul Servais... (všichni BE), z dalších zemí: Bernard Villemot, Jan Bons, Frans Mettes, **Dan Reisinger**, Antônio Bandera ad. Text holandsky a francouzsky, 38 s. + 12 pohlednic, vydal Plaizier, 12,50 €.

Knihy – časopisy – web

Časopis TYPO v novém

Časopis TYPO zaměřený na typografii, graf. design a vizuální komunikaci slaví pět let své existence. Nové číslo přineslo řadu novinek: mění se obsahová struktura, formát, grafická úprava, papír a v neposlední řadě i periodicitu – z dvouměsíčníku se stává čtvrtletník. 31. č. časopisu má místo původních dvaatřiceti 84 stran 230×250 mm. Texty v časopise jsou nově rozděleny do dvou hlavních částí: v první najdou čtenáři stěžejní tematické články, v druhé pak kratší aktuální texty, recenze písem, drobné sloupky a postřehy příspěvateleů nebo informace ze soutěží a konferencí.

Tématem 31. čísla TYPO je korejský design s texty připravenými nejvýznamnějšími jihokorejskými designéry a teoretiky typografie a designu. Čtenáři se mohou seznámit s vývojem korejského písma, se současnými trendy v korejském grafickém designu a jeho nejvýraznějšími představiteli, s korejskou kaligrafií i s designem latinkových fontů kombinovatelných s písmem čínským, japonským a korejským.

V následujících číslech TYPO se čtenáři mohou těšit na přehled současného italského graf. designu a typografie, designu v zemích vise-grádké čtyřky či na dílo Jana Tschicholda.

Zásadních změn dozná i internetová podoba, dojde ke sloučení webu časopisu a stránek Typo.cz v jeden moderní typografický portál. Přibudou diskuse, online obchod, RSS, archivy atd. Časopis Typo je možné si předplatit na internetové stránce www.typo.cz/obchod. (Z tiskové zprávy Typo+)

Monografie Bruselský sen

Světovou výstavu Expo 58 v Bruselu, ale i následnou stylovou vlnu označovanou v československém kontextu jako „brusel“ či „bruselský styl“ představuje publikace, která vzniká u příležitosti výstavního projektu *Bruselský sen – Československá účast na Světové výstavě Expo 58 v Bruselu a životní styl 1. poloviny 60. let*.

„Na knize o rozsahu téměř 400 stran s více než 600 reprodukcemi jsme pracovali s kurátorkami výstavy Danielou Kramerovou a Vandou Skálovou více než dva roky“, říká Martin Souček, majitel nakladatelství Arbor vitae, které za 15 let své existence vydalo více než 100 publikací zejména z oblasti výtvarného umění a architektury. „Mezi autory jsou přední historici umění a znalci dobové architektury i designu.“ Grafickou úpravu i grafiku celé výstavy měl na starosti Robert V. Novák. Kniha je tak zajímavá nejen informacemi, ale také svou úpravou. (Prodejní cena 1 490 Kč.)

„Monografie Bruselský sen je prvním takto rozsáhlým nakladatelským počinem, který vznikl s cílem přinést objektivní svědectví o čs. pavilonu na EXPO 58. Díky zevrubnosti zpracování jednotlivých témat a cel-

kové koncepci publikace se stává i důležitou příručkou ke kulturním dějinám první pol. 60. let.“ Výstava v Galerii hl. města Prahy – Městské knihovně potrvá do 21. 9. 08, poté se přesune do Moravské galerie v Brně.

Publikace, kterou doplňuje bohatý obrazový materiál, je rozdělena na dvě části. První se věnuje širším souvislostem Expo 58, přiblíží situaci v Evropě a v Československu 2. pol. 50. let, politické klima a realitu běžného života. Po úvodu

představuje publikace architekturu na Expo 58 (světové výstavy od počátku požívaly pověsti „laboratoří“ moderní architektury a vizionářských experimentů, propagujících nové materiály a technologie) a soustřeďuje se na architektonické řešení čs. pavilonu.

Následující statě přibližují jednotlivé expozice pavilonu – textil, sklo, porcelán a keramiku, graf. design, průmysl. design a multimediální programy (Polyekran a Laterna magika). Následuje stať věnovaná fenoménu výstavnictví od 50. let do pol. 60. let. Obsáhne jak ideologické hledisko a propagandistické nároky kladené na výstavní prezentace, tak rozkvět a určité uvolnění zejména v oblasti zahraničních prezentací, které přinesl počátek 60. let.

Druhá část je pak zaměřena na životní styl 1. pol. 60. let. Obecné aspekty jeho proměny – rozvoj médií, ženská pracovní emancipace, zkrácení pracovní doby, masové rozšíření domácích spotřebičů, širší institucionalizace péče o děti a trávení volného času, jsou přiblíženy v úvodu společně s genezí termínu bruselský styl. Oborové statě druhé části se věnují odvětvím užitého umění a dopadu úspěchu čs. bruselské expozice v praxi. Představují program oficiální státní podpory, již se sektoru spotřebního průmyslu na konci 50. let dostalo. Důležitým tématem je vztah velkovýroby (koncentrované v národních podnicích neschopných reagovat na rychlé změny trendu a na zájem trhu o nové moderní výrobky) a pružnější družstevní a komunální výroby a inovativních výrobních programů.

Pozornost je věnována jak ateliérovým pracím výtvarníků (zejména v souvislosti s významnými dobovými výstavami – Milánská Trienale 1957, 1960), tak úloze institucí a ústavů, zabývajících se estetikou životního prostředí a životním stylem – ÚBOK, VÚVA, VNP ad.

(Z tiskové zprávy 3. 7. 08)

Olympiáda v Česku

Naše kandidatura (zaplat'pámbu, dnes již neúspěšná) na pořádání olympiády v roce 2016 mě skutečně rozesmála, málem mi nedošlo, že i maličká země může trpět napoleonským komplexem a snaží se vyskočit nad hlavy těch mnohem větších. Nesoudná ješitnost všech činovníků, kteří zatoužili zapsat se do historie země činem

Olympiáda v Česku

populárnějším než je politická zodpovědnost za kvalitu života svých voličů („Pepičku, nebyť dědy, nikdy by u nás na návisi nestál tenhle bazén!“ zní mnohem lépe než „To víte, děti, za to, jak se nám všichni smějou, může tady tatínek...“), mně během kampaně, podle níž jsem prý s nimi v jednom týmu (jako že nejsem!), zalomcovala rukou a přinutila mne se k tématu rovněž vyjádřit. Původní autoři mých předloh mi snad prominou karikaturu jejich děl.
Pavel Beneš

PRA HA
PRO SVOU
PRE STIŽ
PRO MRHÁ SPOUSTU

PRA CHŮ JEN
PRO TO, ABY
PRA ŽSKÁ ODS
PŘE DVEDLA,

PRO Č BĚM A JINÍ
PRŮ MĚRNÍ
PRO NAŠEČI
PRA ZDNÝCH

PRO JEVŮ MOHOU
PRO SEDĚT ZA
PRA CHY NEJEN
PRA ŽANŮ

PRŮ (ALE VĚRTE JIMI)
PRA COVNÍ DOBU A
PŘÁ TELSKY SE
PRA PODVĚNĚ

PRO LENOŠIT K NAD-
PRŮ MĚRNÝM
PRE BENDÁM
PRO NIC A ZA NIC,

PŘE STOŽE KAŽDÝ
PRŮ MĚRNÝ
PRA ŽÁK
PRO STĚ VÍ, ŽE

PRO NĚJ NEBO
PRO MĚSTO TO ŽÁDNÝ
PRO SPĚCH NEBUDE, ALE
PRO BLĚMY ANO.

PRO TOŽE TO BUDE -
PRO BOHA, KDY UŽ TU
PRA VDU POCHOPÍTE? -
PRŮ SER.

Paul Ibou: To Brussels World Fair 1958, plakát, 1957 / Walter Herz: Olympic Games London 1948, barevná litografie, © Courtesy IOC – Victoria and Albert Museum V&A: E. 331-2006 / Vpravo Pavel Beneš: Olympiáda v Česku – OH 2016

БУКВИТЕ на БЪЛГАРИЯ ♦ АЗБУКА на ЕВРОПА

Les LETTRES de la BULGARIE ♦ ALPHABET de L'EUROPE

The LETTERS of BULGARIA ♦ ALPHABET of EUROPE

Wladislaw PLUTA
Poland

Alan KITCHING
England

Rosmarie TISSI
Switzerland

Bata KNEZEVIC
Serbia

Tapani AARTOMAA
Finland

Susumu ENDO
Japan

Bojidar IKONOMOV
Bulgaria

Uwe LOESCH
Germany

Bojidar IONOV
Bulgaria

Michal BATORY
France

Paul DAVIS
United States

Jan RAJLICH
Czech Republic

Shigeo FUKUDA
Japan

Joao MACHADO
Portugal

Xavier BERMUDEZ
Mexico

Boris LJUBICIC
Croatia

Holger MATTHIES
Germany

Phil RISBECK
United States

Waldemar SWIERZY
Poland

Stasys EIDRIGEVIcius
Poland

Roman KALARUS
Poland

Michel BOUVET
France

Cedomir KOSTOVIC
Bosnia & Herzegovina

Gianni BORTOLOTTI
Italy

Felipe TABORDA
Brazil

Savas CEKIC
Turkey

Pekka LOIRI
Finland

Peter CHUCHULIGOV
Bulgaria

Peter POCS
Hungary

Gitte KATH
Denmark